

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

מורה חדש (אוי קלט)
 נתון ימי כלתי מלגתי בשפה ההונגרית
 העורך: ד"ר א. מרטון תחומי: דוד שי
 המרי: מורה חדש בע"מ ת"מ רח' המג 11

XIII. SVFOLYAM שנה מה
 Főszerkesztő: Dr. MARTON ERNO
 A szerkesztésért és kiadásért felelős:
 SCHONDEZSO - Kiadó: Mizrach
 Chádás Ltd., Tel-Aviv, Hanegev 11. sz.
 (voit Schlesinger) 11. sz. Telefon: 31677.

Tizmillió francia munkás tüntetett De Gaulle mellett

Az algériai lázadó tábarnokokat kizárták a hadseregből és két másik tábornokot letartóztattak — Ejtőernyős támadástól tartanak Franciaországban

Párizs (IFP, Reuter, UPI) — A franciák tegnap este újabb álmatlan éjszakára készültek fel, amikor a miniszterelnökség figyelmeztette őket, hogy még nem múlt el az Algériából jövő ejtőernyősök betörésének veszélye és ismét életbe kell léptetni a tegnapi vir-

radó éjjel foganatosított óvintézkedéseket. De a két francia tábor a Földközi-tenger két oldalán egyelőre farkasszemet néz egymással és úgy látszik, hogy egyik oldal sem akarja elindítani a gyilkos testvérháborút.

ben tagadta, hogy támadásra készülne az anyaország ellen és kijelentette, hogy a lázadóknak nincsenek politikai céljaik, de „meg akarják menteni Algériát Franciaország számára és az anyaországot, valamint tartományait meg akarják védeni a kommunizmus veszélyétől.” Az algériai rádió tegnap estére a főváros központjába, a multkori felkelésből hirhadt Forum-térre hívta a lakosságot, hogy tömegtüntetéssel nyilvánítsa rokonszenvét a lázadó táborokkal. Ilyen tömeggyűléssel kezdődött mult év januárjában a barikád-lázadás, amelynek egyik vezetője, Pierre Lagailard tegnap visszaérkezett Algírba. Ezzel szemben a spanyol hatóságok megakadályozták, hogy a halálra ítélt Joseph Ortiz álnév alatt Algériába induljon.

DEBRÉ MINISZTERELNÖK RIADOJA

Az anyaországban a tegnapi virradó éjjel eltűnt az addigi közömbösség, amikor Michel Debré miniszterelnök éjjel előtt rádiófelhívásban közölte a lakossággal, hogy a hajnali órákban algériai ejtőernyős csapatok akarják megszállni az országot. Debré felszólította a lakosokat, hogy amint megszólalnak a szirénák, gyalog, autón, vagy kerékpáron ezrelével vonuljanak a repülőterek felé és „győzzék meg a félrevezetett ejtőernyősöket, hogy mondjanak le a bűnös szándékukról.” A rádió- és televízió-állomások egész éjjel szolgálatot tartottak, hogy azonnal fellármázhassák a lakosságot és főleg a párizsiai túlnyomó része a rádió mellett töltötte az éjszakát. Ezrelével jelentkeztek emberek a hatóságoknál és a szakszervezetnél, akik fegyvert kértek, hogy megvédjék a köztárságot.

MOZGOSÍTOTTAK A TARTALEKOSOKAT

A francia kormány tegnap mozgósította a tartalékosokat és a csendőrség tartalékait is, de közölte, hogy nem fogja megengedni pártok, vagy magánintézetek vezetésére álló csapatok felfegyverzését. Dében megszüntették az általános repülési tilalmat (amely miatt a Tokióból Luddra érkezett Air France repülőgép is csak 6 órással késéssel indult tovább), de tegnap este ismét életbe léptették.

Mint az előző éjjel, tegnap este is, tankok vonultak fel a középületek elé, de a repülőterek kifutópályáit hatalmas teherautókkal zárták el és mindenütt fegyveres egységek álltak készenlétben. Franciaország egymillió 100.000 főnyi hadseregének több, mint a fele van külföldön: kereken félmillió katonája Algériában, akik közül valamennyi 300 ezer a kötelező szolgálatot teljesítő fiatalember. Ezek valószínűleg jórészt De Gaulle tábornok hívei. A fiatal katonák Franciaországban lévő szülői különösen tragikus helyzetben vannak. A francia légihaderő legjobban felszerelt hadteste az Atlanti Szövetség keretében van beállítva. Más tengerentúli területeken vagy 50.000 katonája van Franciaországnak.

A KOMMUNISTÁK IS DE GAULLE MELLE ÁLLTAK

Ugy látszik, hogy De Gaulle tábornok ki akarja zárni a lázadókat Franciaországból nem indul több semmiféle szállítvány

Algériába a lázadók által megszállt területekre és tegnap betiltottak minden bankátutalást Algériába.

A szakszervezetek utasítására tegnap délután tíz millió francia munkás és alkalmazott egyórással tüntető sztrájkot tartott, jelezve szolidaritását De Gaulle-lal ellenkezését a lázadókkal szemben. A kommunista szakszervezetek hírtelen De Gaulle mellé álltak és kiadták a spanyol polgárháborúból ismert jelszót: A fasiszták nem fognak áthaladni!

Algériában, ahol a helyzet még nem világos, a lázadás vezetője rádióbeszéd-

ben tagadta, hogy támadásra készülne az anyaország ellen és kijelentette, hogy a lázadóknak nincsenek politikai céljaik, de „meg akarják menteni Algériát Franciaország számára és az anyaországot, valamint tartományait meg akarják védeni a kommunizmus veszélyétől.”

Az algériai rádió tegnap estére a főváros központjába, a multkori felkelésből hirhadt Forum-térre hívta a lakosságot, hogy tömegtüntetéssel nyilvánítsa rokonszenvét a lázadó táborokkal. Ilyen tömeggyűléssel kezdődött mult év januárjában a barikád-lázadás, amelynek egyik vezetője, Pierre Lagailard tegnap visszaérkezett Algírba. Ezzel szemben a spanyol hatóságok megakadályozták, hogy a halálra ítélt Joseph Ortiz álnév alatt Algériába induljon.

A nyugati hatalmak vezetői élükön Kennedy elnökkel rokonszenvükről és tá-

Alfred Frenzel kémkedési ügyében megkezdtek a tárgyalást

A volt német szociáldemokrata képviselő a cseh kém-szolgálatnak szolgáltatta ki Németország és a NATO legbizalmasabb katonai titkait

Karlsruhe. (Reuter.) — Tegnap nyílt meg Nyugat-Németország egyik legszenzációsabb kémkedési pere, amelyben Alfred Frenzel volt parlamenti képviselőt azzal vádolják, hogy évek óta kereszttul katonai titkokat szolgáltatta ki a cseh szlovák kémhálózatnak.

Frenzel, aki 1953 óta a szociáldemokrata párt parlamenti képviselője volt, a hadügyi bizottságban való tagságát használta fel arra, hogy kiszolgáltassa a cseheknek Németország és az Atlanti Szövetség katonai titkait. A vád szerint Frenzel 1956 áprilisától egészen a mult év október 29-én történt letartóztatásáig folytatta a kémkedést. Ezen idő alatt 39 ízben találkozott a cseh kémhálózat ügynökeivel, akiknek pontos szóbeli információt adott a nyugatnémet had-

seregéről, a NATO-val fennálló kapcsolatairól, valamint Németország külpolitikájáról.

A vádirat azt is felsorolja, hogy a kémeknek átadta a hadügyi minisztérium titkos aktáit, amelyekhez mint a hadügyi bizottság tagja jutott hozzá. Azt azonban nem említi, hogy ezek között volt az MS-70 jelzésű titkos akta, amely az Atlanti Szövetség európai haderejének szervezési és fegyverkezési terveit tartalmazta.

A szudétánémet származású Frenzel leleplezése után arra kényszerítették, hogy lemondjon mandátumáról, majd kizárták a szociáldemokrata pártból. A kém azzal védekezik, hogy a csehek zsarolták: megfenyegették, hogy nyilvánosságra hozzák egy hét év előtti bűnperben tett hamis tanuvallomását.

VITA **Ebben a hónapban árengedmény**

SPAGHETTI paradicsommártásban, hússal és gombával
 HUS-DERELYE
 HUS-RAVIOLI

Kérje még ma!

Hallgassák minden kedden a rádió könnyű műsorának hullámhosszán a „120-ig” című jutalmakkal járó találós-versenyt, amelyet a VITA-gyár rendez.

Pénteken már összeül a laoszi felügyelőbizottság

Anglia és a Szovjetunió már szétküldte a meghívókat a Genfben összehívott új „indokina konferenciára”

London. (Reuter, IFP, UPI). — A Szovjetunió és Anglia tegnap közzétették a laoszi fegyverszüneti felhívást, majd felkérték Pandit Nehru miniszterelnököt a háromtagú laoszi felügyelőbizottság azonnali egybehívására. Ez a bizottság Kanada és Lengyelország részvételével már pénteken tartja meg első ülését.

Anglia és a Szovjetunió külügyminiszterei (mint az 1954. évi indokina békekonferencia elnökei) még tegnap elküldték a meghívókat a további 12 résztvevő államnak a május 12-én Genfben összeülő újabb „indokina konferenciára”, amelynek Laosz jövőjéről kell döntenie. Az Egyesült Államok kormánya már közölte, hogy csak akkor vesz részt a konferencián, ha bebizonyul, hogy Laoszban hatékony módon tartják fenn a fegyverszünetet. A fegyverszünetnek a

genfi konferencia előtt kell életbe lépnie, de remélik, hogy a szembenálló felek esetleg már ma beszüntetik a tüzet.

Az arab vezérkari főnökök tárgyalásai

Kairó, (KM). — Az Arab Liga katonai bizottsága tegnap Ali Amar tábornok egyiptomi vezérkari főnök elnöke alatt zárt ajtók mögött folytatta tárgyalásait az Izrael elleni katonai tervekről. Az egyiptomi sajtóiroda jelentése szerint „a tárgy komolyságának megfelelő érdeklődés mellett felelős módon folytak a tárgyalások” — ami köznapi nyelvre lefordítva valószínűleg annyit jelent, hogy nem jutottak meggyezésre.

A konferencia ma zárul le és ezután a résztvevő helyettes vezérkari főnökök látogatást tesznek az egyiptomi hadipar telepein.

Eichmann az európai zsidó kulturát is elpusztította

Saló Baron professor nagyvonalú előadása a jeruzsálemi tárgyaláson — Less rendőrszázados befejezte Eichmann első kihallgatásának ismertetését

Adolf Eichmann nemcsak hatmillió zsidót pusztított el, hanem az élő és virágzó európai zsidó kulturát is, a szellemi és kulturális értékek tömegeit. Ezzel nemcsak a zsidó népek, hanem az egész emberiségnek okozott súlyos veszteséget. Ennek bizonyítására szóltatta meg tegnap Gideon Hausner főügyész a modern zsidó történelem szakértőjét, Saló Wittmayer Baront professzort, aki a most előkészületben lévő huszkettes zsidó történelem főszerkesztője. Magas színvonalú előadása töltötte be a tegnapi tárgyalás jórészét.

Ávnér Less, a kopaszodó, magas rendőrszázados, aki félévén keresztül hallgatta ki Eichmann-t és minden más embernél jobban ismeri a tömeggyilkost, tegnap reggel okmányok átnyújtásával fejezte be tanuvallomását. Az ügyészség ala posan dolgozik. Mindent okmányokkal bizonyít. Így kerültek a bíróság asztalára

Eichmann emlékiratai,

amelyeket az izraeli bírónak juttatott fel. A kéziratos 127 oldalra terjed és Less százados megmagyarázta, hogy Eichmann önszántából írta azokat. Nem egészen egyeznek meg az amerikai „Life” folyóiratban megjelent memoárjaival,

amelyeket Less német fordításban szintén bemutatott a vádlottnak. Most átadta a bíróságnak Eichmann megjegyzéseit ezekhez az emlékiratokhoz, amelyeket annakidején hangszalagra diktált.

A százados „felolvasókat” rendezett Eichmannak a bírónak. Felolvasta neki Robert Hössnek, Auschwitz kivégzett volt parancsnokának emlékiratait. A németországi „Der Stern” című folyóiratban megjelent cikket is felolvasta előtte. Mindezek most bizonyítékként kerülnek a bíróság asztalára és Landau főbíró már az 53-as számon tart a bizonyítékok megjelölésénél. Hausner végül még a bíróság rendel-

Eichmann helye a náci gépezetben

Végül Less rendőrtiszt két hatalmas fakeretes ábrát nyújt át a bíróságnak. Az egyik a német biztonsági és zsidó-ellenes szervek felépítését ábrázolja, pontosan kimutatva Eichmann Gestapo-osztályának helyét és kapcsolatait a különböző osztagokkal. A másik ábra az Eichmann-osztály működését szemlélteti a különböző államok szervekhez és a nagykövetségekhez csatolt „Judenberater”-eken keresztül.

Benjamin Hályvi bíró, aki szorgosan készíti magának a jegyzeteket, tudni akarja, vajon ezek a né-

Csak a tanársztrájk teljes megszüntetése oldhatja meg az iskolai válságot

A közoktatásügyi minisztérium közleménye a középiskolai tanárok csoportos leckeadási tervéről — Junius elsején kezdődnek az érettségi vizsgák

Tegnap reggel már számos szülő fordult a sztrájkoló középiskolai tanárok szervezetéhez és közölte, hogy hajlandó lakást az új tanítási terv rendelkezésére bocsátani. Mint megírtuk, a középiskolai tanárok vasárnap este bejelentették, hogy a jövő hét elejétől 15 nőtől álló tanulócsoporthat szerveznek, amelyek heti 15 tanórán vesznek részt, óránként félfontos díjazásért. Az összeget a tanárok vissza fogják téríteni, ha a sztrájk végeztével vizsgaszamenőleg megkapják a sztrájkidőre szóló fizetésüket. Először a nyolcadikosok részére szervezik meg a tanulócsoporthat, ezután pedig az alsóbb osztályokat is bevonják a magánleckék rendszerébe. A tanárok azt mondják, hogy ilyen jellegű leckeórák, amelyek bérlet helyiségekben tartanak, megmenthetik a jelenlegi tanévet.

Az érettségi vizsgák június elsején kezdődnek és kisebb-nagyobb megszakításokkal július 10-ig foglalkoztatni. A közoktatásügyi minisztérium gondos-

kodik a vizsgák zavartalan lebonyolításáról anélkül, hogy a sztrájkoló tanárok együttműködnének a minisztériummal.

A sztrájkoló tanárok közölték, hogy július végéig hajlandók folytatni a tanítást a fenti körülmények között, annak ellenére, hogy hivatalosan a tanév június 20-án zárul.

A közoktatásügyi minisztérium tegnap este reagált a tanárok javaslatára. A hivatalos nyilatkozat szerint a minisztérium azon a véleményen van, hogy a kérdést csakis a sztrájk teljes megszüntetése oldhatja meg azon a módon, ahogy azt a kormány és a Hisztaadru, valamint a tanítószervezet javasolta. A kis csoportok-

ban való tanítás tervét nem terjesztették be a minisztériumnak, amennyire azonban a sajtóközleményekből kitűnik, ez nem igazi megoldás a kérdésre — mondta a minisztérium szóvivője. Ha a tanárok valóban úgy érzik, hogy legutóbb kell tenniük a sürgős követelményeknek, még mindig érvényben van a javaslat a tanítás felújítására legalábbis a 8-ik osztályokban úgy érzik, hogy eleget gyan a minisztérium és más tényezők javasolták. Ennek a javaslatnak az értelmében a tanulók rendelkezésére bocsátják az iskolaépületeket s folyósítják a tanárok fizetését, úgyhogy a tanítás a rendszerben folyhat.

Mély fájdalommal jelentjük, hogy családuknak feje

Leon Balabán Tel-Aviv (Brody)

79 éves korában elhunyt és tegnap csendben eltemették.

Gyászolják: fiai, menyei, unokái és dédunokája.

SPORT

Holnap indul a kosárlabdaválogatott Belgrádba

Szombaton, április 29-én megkezdődnek a kosárlabda Európa-bajnokság küzdelmei Belgrádban. Az izraeli válogatott kosárlabda csapat is részt vesz ezekben a küzdelmekben, ahol Európa legjobbjaival találkozik. Az izraeli kosárlabda-csapat többnapos előkészületek után indul a jugoszláv fővárosba és minden feltételt biztosított részére a szak szövetség, hogy képességeinek megfelelően a legjobban szerepelhessen. Elutazása előtt az országos válogatott gyakorló mérkőzést játszott a Hápoel válogatottjával, amelynek ugyancsak komoly feladat jut a közelebbi napokban, amikor a Hápoel-kinuszon játszik majd az idegenközű külföldi csapatokkal. A gyakorlómérkőzésen 83:59 arányban az országos válogatott bizonyult jobbnak.

Négy labdarúgó-válogatott tréningben

Az országos labdarúgó-válogatott csapat ma tréninget tart Rámát-Gánban a május hó 4-én sora kerülő mérkőzés előkészítése céljából, amikor a csapat az angol ligabeli Chelsea-vel játszik. A mai tréningest Mándi Gyula 20 játékosat hívott meg.

Ugyancsak holnap tart tréninget az utánpótlás együttese is. Ennek a szintjére is a Rámát-gáni stadion lesz, azonban az esti órákban, minthogy a csapat mérkőzése is este kerül lebonyolításra, május 1-én, a jugoszláv Partizan utánpótlás csapatával. Erre a tréningre 19 játékos kapott meghívást.

Az ifjúsági válogatott kelet színtérén a Partizanmal fog játszani a Hápoel-kinus keretében. A fiatalok több tréninget tartanak a mérkőzésig. Csütörtökön az utánpótlás csapata lesz a tréningpartnere.

A Hápoel válogatottja május 1-én játszik a Chelsea-vel Kirját Chajimban. Ennek a mérkőzésnek az előkészületei is buzgón folynak. A csapat utolsó tréningjét holnapután, csütörtökön, tartja. Közel 30 játékos foglalkoztatásait igénylik ezek a tréningek.

A KÜLFÖLDI SPORTJA

A magyar labdarúgó-bajnokság 21-ik fordulóját játszották vasárnap. A forduló két jelentős mérkőzése közül a Dózsa-Vasas eldöntetlenül végződött, az MTK-Ferencváros meccset az MTK nyerte meg. Az eredmények így alakultak: Dózsa-Vasas 0:0, MTK-Ferencváros 4:2, Salgótarján-Dorog 2:1, Pécs-Debrecen 3:1, Szeged-Diósgyőr 1:1, Tatabánya-Győr 1:0, Csepel-Honvéd 3:2. A bajnoki sorrend jelenleg a következő: Dózsa 33 pont, Vasas 29, MTK 28, Ferencváros 26, Salgótarján 25, Szeged 24, Győr 20, Honvéd és Csepel 19. Tatabánya 18, Pécs 16, Dorog és Debrecen 13, Diósgyőr 11 pont. Vasárnap a magyar válogatott csapat Hollandiában játszik világbajnoki mérkőzést a holland válogatott csapattal.

Az USA kosárlabdaválogatott csapata Moszkvában játszottak a Szovjetunió válogatottjaival. A férfiak mérkőzését az USA 78:68 arányban megnyerte, a nők mérkőzése 65:48 arányban a Szovjetunió győzelmével végződött.

Budapesten tartották meg a magyar-osztrák válogatottak teniszmérkőzését. A magyar teniszcsapat 4:1 arányban győzött le az osztrák ellenfeleket a Davis-kupa rendszerű mérkőzésen.

Milánóban rendezték meg az olaszok a magyar törvívó-válogatottak elleni hagyományos csapatversenyüket. A magyar vívók 14:11 arányban győztek le az olasz csapatot.

Vallásos tanítóképző felállítását határozta el a Hisztadrut

Tel-Aviv, (Az Új Kelet tudósítójától). — A Hisztadrut ügyvezetősége szótöbbséggel vallásos tanítóképző felállítását határozta el. A határozati javaslat ellen a Mámám és az Achdut Háavoda képviselői szavaztak, míg a Mápáj és a liberális párt képviselői mellette szavaztak. A vallásos tanítóképzőt a hisztadruti költségvetés keretében állítják fel,

illetve a Hisztadrut fogja annak működését finanszírozni.

— Az ülésen közölték, hogy a Hisztadrut ebben a formában akar befolyást gyakorolni az elemi iskolai nevelésre. A hisztadruti tanítóképzőben végzett tanítók vallásos szellemben fogják majd a hisztadruti tanokat terjeszteni az elemi iskolákban.

Tanukat és adatokat keresnek a varsói gettó tömeggyilkosai ellen

Tizennyolc évvel a varsói gettó elpusztítása után nyugatnémetországi törvényszék elé kerülnek a gettó tömeggyilkosai.

A Zsidó Világkongresszus olyan tanukat keres, akik adatokat tudnak a következő náci gyilkosokról: dr. Ludwig Hahn, a varsói Gestapo volt parancsnoka; Otto Hanetke volt Gauleiter; Hermann Hafle, akit közvetlen felelősség terhel három millió 300 ezer lengyelországi zsidó legyilkolásáért; Heinz Oswald, Varso „zsidó kerületének” parancsnoka; Georg Michel-

sen, Globocznik nácihőher segédje, aki a Reinhardt-akció egyik vezetője volt. (A Reinhardt akció volt a fedőneve a lengyelországi zsidóság kiirtásának) és Heinrich Klausermayer hírhedt nácivezér.

Hahnt, Klausermayer és Haflet már letartóztatták, Michelsen és a többi náci gyilkosok büntetőjogi eljárást most állítják össze.

Mindazok, akik valamilyen adatokat tudnak a fentiekkel kapcsolatban, köböljék címüket a Zsidó Világkongresszus irodájával, Tel-Aviv, Jehuda Hálevi utca 123.

Miért nem szabad propagandát csinálni az iskolai beírások alatt?

A felsőbbrendű vasárnap helyt adott Salom Dov Lipschitz tel-avivi lakos kérésének és kötelezi Aba Even közoktatásügyi minisztert, hogy 3 napon belül indokolja meg, miért nem vonja vissza két héttel ezelőtt kiadott rendeletét, amely az iskolai beírások idejére megtiltja propagandatevékenység kifejtését mind az állami, mind pedig a vallásos iskolák érdekében.

Lipschitz folyamadványában azzal érvelt, hogy a

közoktatásügyi miniszter rendelete sérti a demokratikus törvényeket és a szólásszabadságot, amennyiben megtiltja vallásos szülőknél, hogy a beírások idején más szülőknél megmagyarázzák a vallásos oktatás előnyeit.

Szerinte a legmegfelelőbb alkalom erre éppen a beírások ideje és minthogy a miniszter közvéleményét a beírások előtt adta ki a rendeletet, ebben rossz szándék feltételezhető.

MÁJUS ELSEJÉN INDUL A VILÁGURBE AZ ELSŐ AMERIKAI PÍLÓTA

Robotot helyeznek el a földkörüli repülésre szánt műbolygóban. — Több mint 5000 kilométeres óránkénti sebességet ért el az X-15 repülőgép

Washington (Reuter és UPI). Amerika május elején hajtja végre az első amerikai pilóta világgörpülését — közölte dr. L. Dryden, a világgörpülést intéző vezetője. Gagarin öröngy földkörüli világgörpülésétől eltérően azonban az amerikai pilóta nem jut a föld körüli pályára, hanem rakétájával nagy magasságba lövi ki és onnan egyenesen visszatér a földre.

Ezt megelőzően a Mercury-terv keretében földkörüli repülésre indítanak egy műbolygót, amelyben az első világgörpülő előfűtárjaként robotot helyeznek el. Ez a robot „lélegzik, beszél, sőt még izzad is”. A műbolygót Atlas-rakétával indítják el a floridai

Cape Canaveraltól és az terv szerint, 180 kilométer magasságban kerül meg a földet, majd az Atlanti-óceánon száll le. A kísérlet sikere után kerül azután sor az első amerikai pilóta világgörpülésére.

New-York (Reuter, UPI). A világgörpülésre szánt X-15 repülőgép több mint ötezer kilométeres óránkénti sebességet ért el egy újabb kísérletnél, amelyet a kaliforniai Edwards légitámaszpont folytatott. Bob White órnagy kerekén 350 kilométerrel javította meg márciusban felállított világgörpülési rekordját de még ezúttal sem vetette be a rakéta-szerű gép felmíllió lövegi motorjának teljes hajtóképességét.

Az állami tisztviselőnek nem jár automatikusan előléptetés

A felsőbbrendű elvi jelentőségű döntése egy haifai postatisztviselő ügyében

Érdekes elvi jelentőségű ítéletet hozott a felsőbbrendű bíróság, amely szerint állami tisztviselők előléptetése nem automatikus, hanem az illető alkalmazott munkája, használhatósága és magaviselete figyelembevételével történik. A szolgálati idő egymagában még nem elegendő arra, hogy előléptetési alapul szolgáljon.

Az ítéletre Salom Karniel haifai postatisztviselő order nisi kérelme alapján került sor, aki azt panaszkolta, hogy 1952 óta nem léptették elő, holott már a 9-ik fizetési osztályból a 7-ikbe kellett volna eljutnia, mint a többi kollégájának. A felsőbbrendű bíróság a postaiügyi minisztérium személyzeti osztálya vezetőjének érvelését, mely szerint Karnielt nem egyéni diszkrimináció, hanem gyenge munkateljesíté-

ménye miatt nem léptették elő.

„A folyamodó nem tudta bebizonyítani, hogy felettségi törvénybe ütköző mulasztást követtek el, amikor nem léptették elő”, hangsúlyozta az ítéletnek indoklásában a felsőbbrendű bíróság.

Egyébként az állami alkalmazottak felügyelősége tegnap körlevelet küldött szét az állami hivatalokba, amely szerint radikális intézkedésekkel szigorították a munkafelügyelést, főleg a késésekkel és igazolatlan mulasztásokkal kapcsolatban. A körlevél szerint súlyos esetekben az illető tisztviselőt fegyelmi bíróság elé állítják, amikor közvetlen felettsége fogja a vádat képviselni. Ezen az úton lényegesen megrövidítik a fegyelmi eljárást, mert a bizonyítás a múltban az államügyvétség hatáskörébe tartozott.

HIREK

AZ ÚJ KELET ELOFIZETESI DIJA HAVONTA 5.-FONTR
Cím: Tel-Aviv, POB 831.

Kihallgatások az államelnökél. Jicchák Ben-Cvi államelnök tegnap fogadta A. Pliát, a Héber Enciklopédia kiadóját, aki átnyújtotta az államelnöknek az Enciklopédia 13-ik kötetét. Ugyancsak fogadta az államelnök a mikrocirokulációval foglalkozó nemzetközi tudományos szeminárium következő résztvevőit: dr. Scott-Blair Readingból, dr. J. W. Irwin Bostonból, dr. H. Harders Hamburgból, M. Reiner professzor, a haifai Technikumról, J. Landau professzor Izraelből (az orvostudomány szeminárium vezetője), dr. M. Lefkowitz a Beilinson kórházból és E. Davis professzor a jeruzsálemi Hadasszából.

*** Sikerünk titka! —** a szakszerűen kiválogatott jó könyvek tömege. Ezért 19 éve legjobb a „Hádás” könyvtár, Hájárkon ötvenkilenc.

Brazília új nagykövete Izraelben. Rio de Janeiroból jelentik: Janio Quadros brazil elnök tegnap kinevezte izraeli nagykövetté Berto Leyte Filha személyében. Az új nagykövet a brazil-izraeli kulturális központ egyik alapítója és vezetője. Az elnök egyébként üdvözlő jegyzéket intézett az Izrael függetlenségéért napja alkalmából tartott nagygyűléshez, amelyen Alfonso Arinos külügyminiszter és Carlos Lacerda kormányzó tartott beszédet három ezer főnyi közönség előtt.

Feljelentette tízéves fiát lopásért. Egy náháriai férfi feljelentést tett a rendőrségen 10 éves fia ellen, aki a családi pénztárból 50 fontot lopott és azt barátjaival együtt elköltötte. A rendőrség szabályosan megindította az eljárást a fia ellen.

Magyar-francia film a Rámát-gáni Noga-moziban. Izraelben ismét játszák a „Szép lány és a cigány” című magyar-francia koprodukciós filmet, amely Rigó Jancsi romantikus szerelmi történetéről szól. A látványos filmet, amelynek főszereplője Nicole Courcel és a magyar Bus Gyula, a Rámát-gáni Noga mozi tűzte műsorára.

Libanonból visszatoloncoltak három arab fiatal embert. A libanoni hatóságok tegnap a roshanicrai határállomáson visszatoloncoltak Izraelbe három arab fiatal embert, akik a múlt év novemberében átszöktek Libanonba, de ott letartóztatták őket és büntetésiük letöltése után most visszadták Izraelnek. A fiatal embereket, akik között két tiktára, a fogadáson az ügyvivő átnyújtotta A. S. Uris izraeli újságírónak a spanyol köztársasági kormány oklevelét, amellyel a spanyol köztársaság tiszteltbeli konzuljává nevezi ki.

— **A teherautó halálra gázolt egy 14 éves akkói fiút.** Halálos kimenetelű közlekedési baleset történt tegnap délelőtt Akkón, ahol a város keleti részében lévő sikunegyedben egy teherautó elgázolta Cvi Heinermann 14 éves fiút. A sebesültet súlyos állapotban vitték Haifára, de még utközben meghalt. A gázoló sofőrt, Mordechaj Hornik, givátijumi lakost őrizetbe vették.

— **A temesvári Zsidó Liceum találkozói május 9-én délután 6 órai kezdettel Tel-Avivban a Panoráma kerthelyiségben, Frischman utca 1 szám (a Dán szálloda mellett) lesz. Jelentkezés: Tel-Aviv: Weitzenzs. Dezső, Shenkin utca 15 sz., Jeruzsálem, Talmon (Taub) Ábrahám tanár, roh. Radar 16, Haifa: Sáróni (Stern) Chájim, Rechov Pálmách 4.**

MEGHÍVÓ

A HON pelach-likvai szíjje szeretettel meghívja a magyar jisiv minden tagját a

MA este fél 8 órai kezdettel az U-lám Cvi (rech. Ichilov) nagytermében a Magyar Zsidó Világkongresszusa külföldi delegációja tiszteletére rendezendő **DISZVACSORARA.**

— **Mentőállomást terveznek a gálili Máalotban, Mááie Hágáil körzeti tanács vezetője, R. Einstein tegnap megbeszélést folytatott a Mágén Dávid Adom központjának vezetőjével elsősegély állomás létesítéséről a nyugatgálili Máalot ölévárosban. Máalotnak és a szomszédos Társichának rendkívül nagy szükség van mentőállomásra, mert a legközelebbi segélyhely csak a többkilométeres távolságban lévő Akkón van. FRIGIDAIRE, kintő állapotban, eladó. Grünfeld, Tel-Aviv, Sd. Nordau 66. (13-14, 19-21 órák.)**

— **A köztársasági spanyol kormány képviselőjének ünnepe fogadástje.** A spanyol emigráns-kormány izraeli képviselője Noguarez Saumel tegnap Tel-Avivban fogadást rendezett a spanyol köztársaság kiküldetésének 30-ik évfordulója alkalmából. A vendégek között volt Kuba és Mexico izraeli ügyvivője, dr. M. Topolevski, Argentina volt izraeli nagykövete, M. Nir, M. Erem Kneszet képviselő és R. Árázi, a Mámám politikai titkára. A fogadáson az ügyvivő átnyújtotta A. S. Uris izraeli újságírónak a spanyol köztársasági kormány oklevelét, amellyel a spanyol köztársaság tiszteltbeli konzuljává nevezi ki.

— **A belga fémipari szervezet igazgatója** Izraelben, Jean Poncelet, a belga fémipari szakszervezetnek vezetője, tegnap Tel-Avivban fogadást rendezett a spanyol köztársaság kiküldetésének 30-ik évfordulója alkalmából. A vendégek között volt Kuba és Mexico izraeli ügyvivője, dr. M. Topolevski, Argentina volt izraeli nagykövete, M. Nir, M. Erem Kneszet képviselő és R. Árázi, a Mámám politikai titkára. A fogadáson az ügyvivő átnyújtotta A. S. Uris izraeli újságírónak a spanyol köztársasági kormány oklevelét, amellyel a spanyol köztársaság tiszteltbeli konzuljává nevezi ki.

— **Női szobtolvajt értek tetten az autóbuszban.** Tel-Avivban az 1-es autóbuszban tegnap délelőtt elfogtak egy 25 éves szobtolvajt, aki az egyik utas zsebéből ki-lopott egy pénztárcát. A szobtolvajt az utasok között lévő rendőr érte tetten és tartóztatta le.

— **Eichmannnak és nácinak nevezte hiteltelzőjének az ügyvédjét.** Egy náháriai asszony „aktuális” szidalmakkal illetett egy helyi ügyvédet, aki a nő hiteltelzőjét képviselte és be akarta hajtani az adósságot. Az adós „nácinak” és „Eichmannnak” nevezte az ügyvédet, aki emiatt feljelentést tett ellene a rendőrségen. Az asszony a szóbeli szidalmakon kívül egy alkalommal egy poharat is vágott az ügyvédhez.

— **Eltették Menáchem Árbert.** A tel-avivi Trumpeider utca régi temetőben nagy részvét mellett temették el tegnap délelőtt Menáchem Árbert, a Bétár-mozgalom egyik alapító tagját, aki vasárnap hosszas betegség után elhunyt. A koporsót a King George utcai Mecudat Zeévben ravatalozták fel, ahol elvonult nagy tömege. Délelőtt 6 órakor indult el a gyászmenet, amely a Bugrasov utcán keresztül haladt a temetőbe. A nyitott sírnál Menáchem Árbert, a Chérut párt vezetője tartott búcsúbeszédet. Árbert apja mellett temették el.

— **Uj Kupát Cholim-rendelő Báb Jámban.** A bábajmi Rámát Jozsef negyedben tegnap avatták fel a hisztadruti Kupát Cholim új rendelőjét, mely kétezer biztosított rendelkezésre áll és 20 modernül berendezett szobát foglal magában. Az építkezési munkálatok 120 ezer fontba kerültek. A rendelő Mesulám Reizmann és felesége Chana nevével viseli, akik philadelphiai lakosok és 35 ezer dollárral járultak hozzá az építkezéshez.

— **Egy villamoszikkától leeggett a cipőüzem.** Tudósítók jelenti: Egy cipőfőlérszkészítő gépből kipatantott villamos szikra pusztító tüzet okozott Rabinovics Jicchák, ramát-gáni cipőüzemében, amely a Mifde Ezráchi sikunban van a Kineret utca 7 szám alatt. A pillanatok alatt elharapozó tüzet csak későn sikerült megfékezni. A kárt több mint tízezer fontra becsülik, amely azonban biztosítás útján megtérül.

— **Uj Kupát Cholim-rendelő Báb Jámban.** A bábajmi Rámát Jozsef negyedben tegnap avatták fel a hisztadruti Kupát Cholim új rendelőjét, mely kétezer biztosított rendelkezésre áll és 20 modernül berendezett szobát foglal magában. Az építkezési munkálatok 120 ezer fontba kerültek. A rendelő Mesulám Reizmann és felesége Chana nevével viseli, akik philadelphiai lakosok és 35 ezer dollárral járultak hozzá az építkezéshez.

— **Egy villamoszikkától leeggett a cipőüzem.** Tudósítók jelenti: Egy cipőfőlérszkészítő gépből kipatantott villamos szikra pusztító tüzet okozott Rabinovics Jicchák, ramát-gáni cipőüzemében, amely a Mifde Ezráchi sikunban van a Kineret utca 7 szám alatt. A pillanatok alatt elharapozó tüzet csak későn sikerült megfékezni. A kárt több mint tízezer fontra becsülik, amely azonban biztosítás útján megtérül.

— **Egy villamoszikkától leeggett a cipőüzem.** Tudósítók jelenti: Egy cipőfőlérszkészítő gépből kipatantott villamos szikra pusztító tüzet okozott Rabinovics Jicchák, ramát-gáni cipőüzemében, amely a Mifde Ezráchi sikunban van a Kineret utca 7 szám alatt. A pillanatok alatt elharapozó tüzet csak későn sikerült megfékezni. A kárt több mint tízezer fontra becsülik, amely azonban biztosítás útján megtérül.

— **Egy villamoszikkától leeggett a cipőüzem.** Tudósítók jelenti: Egy cipőfőlérszkészítő gépből kipatantott villamos szikra pusztító tüzet okozott Rabinovics Jicchák, ramát-gáni cipőüzemében, amely a Mifde Ezráchi sikunban van a Kineret utca 7 szám alatt. A pillanatok alatt elharapozó tüzet csak későn sikerült megfékezni. A kárt több mint tízezer fontra becsülik, amely azonban biztosítás útján megtérül.

— **Egy villamoszikkától leeggett a cipőüzem.** Tudósítók jelenti: Egy cipőfőlérszkészítő gépből kipatantott villamos szikra pusztító tüzet okozott Rabinovics Jicchák, ramát-gáni cipőüzemében, amely a Mifde Ezráchi sikunban van a Kineret utca 7 szám alatt. A pillanatok alatt elharapozó tüzet csak későn sikerült megfékezni. A kárt több mint tízezer fontra becsülik, amely azonban biztosítás útján megtérül.

Terrylene ártományok, mérték után 75,- 100,- II-III-IV-Nyári zakók, új fazon 14,- 19,50 II-Terrylene nadrágok 24,- 22,50 II.

PRESSLER,

Tel-Aviv, Ben Jehuda 20.

— **Sapira belügyminiszter és főmunkatársai** Éjláiban, Sapira belügyminiszter tegnap J. Silvertone államtitkár és több más magasan rangú tisztviselő kíséretében Éjláiba látogatott. A korai este órákban a miniszter találkozott Lévi polgármesterrel, aki beszámolt a város különböző problémáiról. Este megjelent a miniszter a városi tanács ülésén.

— **Két riasztó bomba robbant az épület lebontása alatt.** A tel-avivi Pdujim utcában tegnap egyházi templom után két detonáció hallatszott, miközben a város munkásai leromboltak egy engedély nélkül emelt épületet. A helyszíre érkezett rendőrség megállapította, hogy az épületben két riasztó bombát helyeztek el. Sem mielő rongálás, vagy sebesülés nem történt.

— **Vasárnap tartják Tibériában a Méir Báb Hánes ünnepségét.** Méir Báb Hánes tibériai sirjánál vasárnap este tartják a hagyományos „hilulát”. Az ünnepséget eredetileg péntek este kellett volna megtartani, de a sabbat miatt vasárnapra halasztották. Az ünnepség ünnepe istentisztelettel kezdődik a tibériai Ró Chájim templomban, majd a menet innen indul a sirhoz. Az esti órákban meggyújtják a hagyományos fátylát. A „hilulára” huszezer vendéget várnak.

Festék szaküzlet

NEMENYI GYÖRGY
(Alapítva 1948, Subotica, Jugoszlávia)

HAIFA 1949 ÓTA
Jaffa-út 54. sz. alatt.
Szólti kiszolgálás.

— **A belga fémipari szervezet igazgatója** Izraelben, Jean Poncelet, a belga fémipari szakszervezetnek vezetője, tegnap Tel-Avivban fogadást rendezett a spanyol köztársaság kiküldetésének 30-ik évfordulója alkalmából. A vendégek között volt Kuba és Mexico izraeli ügyvivője, dr. M. Topolevski, Argentina volt izraeli nagykövete, M. Nir, M. Erem Kneszet képviselő és R. Árázi, a Mámám politikai titkára. A fogadáson az ügyvivő átnyújtotta A. S. Uris izraeli újságírónak a spanyol köztársasági kormány oklevelét, amellyel a spanyol köztársaság tiszteltbeli konzuljává nevezi ki.

— **Női szobtolvajt értek tetten az autóbuszban.** Tel-Avivban az 1-es autóbuszban tegnap délelőtt elfogtak egy 25 éves szobtolvajt, aki az egyik utas zsebéből ki-lopott egy pénztárcát. A szobtolvajt az utasok között lévő rendőr érte tetten és tartóztatta le.

— **Eichmannnak és nácinak nevezte hiteltelzőjének az ügyvédjét.** Egy náháriai asszony „aktuális” szidalmakkal illetett egy helyi ügyvédet, aki a nő hiteltelzőjét képviselte és be akarta hajtani az adósságot. Az adós „nácinak” és „Eichmannnak” nevezte az ügyvédet, aki emiatt feljelentést tett ellene a rendőrségen. Az asszony a szóbeli szidalmakon kívül egy alkalommal egy poharat is vágott az ügyvédhez.

— **Eltették Menáchem Árbert.** A tel-avivi Trumpeider utca régi temetőben nagy részvét mellett temették el tegnap délelőtt Menáchem Árbert, a Bétár-mozgalom egyik alapító tagját, aki vasárnap hosszas betegség után elhunyt. A koporsót a King George utcai Mecudat Zeévben ravatalozták fel, ahol elvonult nagy tömege. Délelőtt 6 órakor indult el a gyászmenet, amely a Bugrasov utcán keresztül haladt a temetőbe. A nyitott sírnál Menáchem Árbert, a Chérut párt vezetője tartott búcsúbeszédet. Árbert apja mellett temették el.

— **Egy villamoszikkától leeggett a cipőüzem.** Tudósítók jelenti: Egy cipőfőlérszkészítő gépből kipatantott villamos szikra pusztító tüzet okozott Rabinovics Jicchák, ramát-gáni cipőüzemében, amely a Mifde Ezráchi sikunban van a Kineret utca 7 szám alatt. A pillanatok alatt elharapozó tüzet csak későn sikerült megfékezni. A kárt több mint tízezer fontra becsülik, amely azonban biztosítás útján megtérül.

— **Egy villamoszikkától leeggett a cipőüzem.** Tudósítók jelenti: Egy cipőfőlérszkészítő gépből kipatantott villamos szikra pusztító tüzet okozott Rabinovics Jicchák, ramát-gáni cipőüzemében, amely a Mifde Ezráchi sikunban van a Kineret utca 7 szám alatt. A pillanatok alatt elharapozó tüzet csak későn sikerült megfékezni. A kárt több mint tízezer fontra becsülik, amely azonban biztosítás útján megtérül.

— **Egy villamoszikkától leeggett a cipőüzem.** Tudósítók jelenti: Egy cipőfőlérszkészítő gépből kipatantott villamos szikra pusztító tüzet okozott Rabinovics Jicchák, ramát-gáni cipőüzemében, amely a Mifde Ezráchi sikunban van a Kineret utca 7 szám alatt. A pillanatok alatt elharapozó tüzet csak későn sikerült megfékezni. A kárt több mint tízezer fontra becsülik, amely azonban biztosítás útján megtérül.

— **Az utolsó** sán a bi leteket 06 rend előbb ha azután man-fé Avner L ben a R vezetőit si rende tását ille mannt.

Less: vagy az tos érte portok és Eichm ezeknek matosak hisz a állandóá küldenie deportá különöse menetre

Kérdé kat írás lamilyer Felele stáncook K.: A instánci

F.: E zolták a az akció pedig a kezdő h szerepel adatok jában, t esetekr tek fel veket, egész a

Ha mé és küld jelentés nyára a lek sze füvre n

K.: M kem, h jegyzési kezten mondott és a ma adott ut

F.: M hiszen a hogy a adjuk, viszont vagy a seg fon parancs nesen E ezekből a ma megtold továb

K.: R mit je utasítás

F.: M hogy n egyes ben, Fr Holland mit tar talyokra én már mondán

Viszont tében e tudom r osztály szerint és a g szerinti

K.: B azt mo seg sze dolom, pessége táborok pitották

F.: I országó kaképes küldeni kezdődő éppen szüntüleg megaka loz.)

K.: J vábui u

F.: A később kezdő „Minder rúságot tulajdon den. A esa sze együtt” „gyerek több:

A „segítségnyújtásban” bűnös vagyok

Eichmann vallomásának további részletei a deportációról

Az Eichmann-per két utolsó napjának tárgyalásán a bíróság további részleteket hallgatott meg a 06 rendőrségi iroda által előbb hangszalagra vett és azután írásba áttett Eichmann-féle vallomásokból. Avner Less rendőrtiszt ezekben a részletekben a Reich vezetőitől eredő deportálási rendelkezések végrehajtását illetően faggatta Eichmann-t.

Less: Kapott-e maga, vagy az osztálya folyamatos értesítéseket a transzportok sorsáról?

Eichmann: Persze, de ezeknek nem kellett folyamatosnak lenniük, mert hisz a 4-B/V osztálynak állandóan jelentést kellett küldenie, még mielőtt a deportációk elkezdődtek, különösen a szállítmányok menetrendjéről.

Kérdés: A transzportokat írásban igazolták? Valamilyen...

Felelet: A hivatalos instanciók által.

K.: A hivatalos külföldi instanciók által?

F.: Egyenként nem igazolták azokat, hanem csak az akció befejeztével, vagy pedig a szolgálati úton érkező hivatalos iratokban szerepeltek az erről szóló adatok jegyzőkönyvek alakjában, úgy igen, de a külön esetekről általában nem vettem fel külön jegyzőkönyveket, hanem mindig az egész akcióról egységesen. Ha mégis kivételt tettek és külön transzportról is jelentés érkezett, az bizonyára a fent tett észrevételek szerint, a Leon Blum fivére miatt volt.

K.: Mégis úgy tűnik nekem, hogy ebből a megjegyzésből azt lehet következtetni, hogy a jelentés kimondottan magának szólt és a maga osztálya által kiadott utasítást igazolta.

F.: Magától értődik, hiszen a mi dolgunk volt, hogy az utasításokat kiadjuk, parancsnok uram, viszont mi az utasításokat vagy a biztonsági rendőrség főnökeitől, vagy az SD parancsnokságtól vagy egye-nesen Himmlertől kaptuk, ezekből merítettünk és ezt a magunk utasításaival megoldva, természetesen tovább adtuk.

K.: Rendben van, lássuk, mit jelentettek ezek az utasítások?

F.: Parancsnok uram, hogy mit írtak elő ezek egyes különleges esetekben, Franciaországgal vagy Hollandiával kapcsolatban, mit tartalmaztak a korosztályokra vonatkozólag, azt én már nem tudom megmondani egészen pontosan. Viszont Magyarország esetében egész pontosan meg tudom mondani, hogy a korosztályok a munkaképesség szerint voltak megszabva és a gazdasági szükséglet szerinti számban...

K.: Bocssáson meg, maga azt mondja: „Munkaképesség szerint”? En azt gondolom, hogy a munkaképességet a koncentrációs táborok parancsnokai állapították meg?

F.: Igen, igen. Magyarországon akkor csak munkaképes elemeket lehetett küldeni és ez éppen akkor kezdődött, amikor a dolog éppen megszakkadt. (Valószínűleg az ideiglenesen megakadt deportációra célzott.)

K.: Jól van, milyen további utasítások voltak?

F.: Azt gondolom, hogy később általában a következő utasítások jöttek: „Minden felesleges szigorúságot kerülni kell” és tulajdonképpen ez volt minden. A Reichsführer parancsa szerint „Gyerekekkel együtt”, azután később „Gyerekek nélkül”, még később: „tekintet nélkül a

korra”... És azt... azokat nem-igen tartották be jó-ídon keresztül... ezeket az utasításokat...

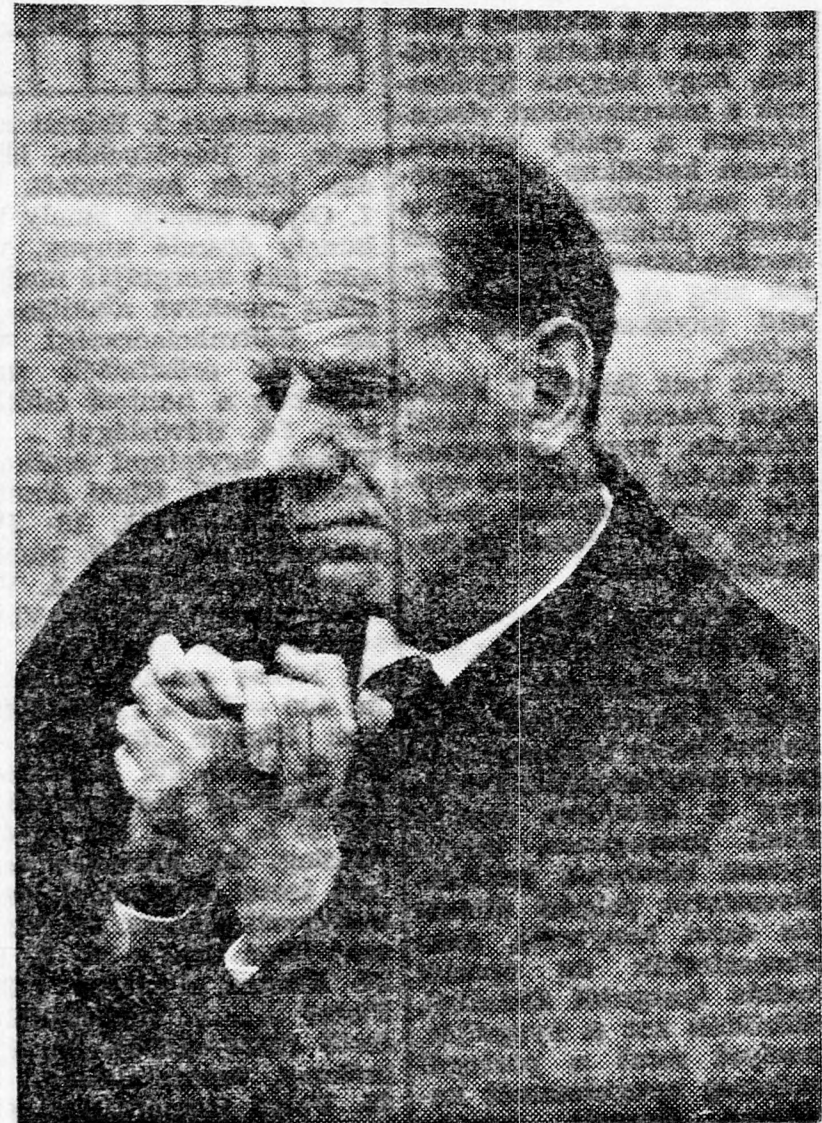
K.: Emlékszik-e a wannseei konferenciára, a részleteire majd még visszatérünk.

F.: Persze, természetesen. K.: Miért hívták meg magát erre a wannseei konferenciára, ha olyan alacsonyrangú ember volt?

F.: Parancsnok uram, nekem kellett megírni a meghívókat, kötelességem-

teszem fel a kérdést. Mi-ben különböztek a külön-féle utasítások a megszállt területeken, Nyugaton és Keleten és a szövetséges országok területén? És amikor utasításokról beszéltek, nem azokra gondoltak, amiket maga külön-féle hivataloktól kapott, hanem azokról, amelyeket Obersturmführer Novák az ezeken a területeken működő megbízottainak?

F.: (Eichmann hosszan medítál és dadog, míg a

Dr. RAVE BIRÓ.
Eichmann hangszalagra vett vallomását hallgatja

mé tették, hogy... azzal bíztak meg, hogy a Heydrich beszédéhez adatokat szolgáltatassak, amiről ő azt majd beszélni fog, a deportálásokról szóló adatokat és mindezeket a dolgokat, nekem volt kötelességem ezt neki szolgáltatni, ezt követelte tőlem, hiszen én voltam a titkos biztonsági rendőrség egyik osztályának a főnöke. De nem az adminisztratív és gazdasági főirodának. Ez a konferencia a magasrangúak összejövetele volt, mert csak az államtitkárok vehettek részt benne.

K.: Miért hozták tehát oda a „kis” Eichmann-t? Csak, mert egy osztálynak a főnöke volt?

F.: Én voltam az osztály főnöke és mint ilyen, jelen kellett lennem, parancsnok uram, de szóhoz én ott nem juthattam, nem tartottam előadást, parancsnok uram. A wannseei konferencián nem szerepeltem, mint fontos figura.

K.: Abban a tényben, hogy magát meghívták a wannseei konferenciára, én világos utalást látok arra vonatkozólag, hogy az ott letárgyalt célkitűzés, a zsidókérdésnek kiírtás által való megoldása érdekében, sokkal fontosabb feladattal bízták meg magát, mint ahogy azt feltünteteli.

F.: Nem, nem, parancsnok uram. Én ezt bevallanám, mindenki, aki ismert engem, nagyon jól tudta, hogy valójában ki vagyok, én mindvégig a 4-b/V iroda vezetője voltam és a biztonsági rendőrség egy osztályának a vezetője nem teheti, nem léphet ki a maga szűk körletéből, amelyekbe be van zárva, ez teljesen lehetetlen.

K.: Rendben van, majd inkább a következő módon

vezem fel a kérdést. Mi-ben különböztek a külön-féle utasítások a megszállt területeken, Nyugaton és Keleten és a szövetséges országok területén? És amikor utasításokról beszéltek, nem azokra gondoltak, amiket maga külön-féle hivataloktól kapott, hanem azokról, amelyeket Obersturmführer Novák az ezeken a területeken működő megbízottainak?

F.: (Eichmann hosszan medítál és dadog, míg a

vezem fel a kérdést. Mi-ben különböztek a külön-féle utasítások a megszállt területeken, Nyugaton és Keleten és a szövetséges országok területén? És amikor utasításokról beszéltek, nem azokra gondoltak, amiket maga külön-féle hivataloktól kapott, hanem azokról, amelyeket Obersturmführer Novák az ezeken a területeken működő megbízottainak?

vezem fel a kérdést. Mi-ben különböztek a külön-féle utasítások a megszállt területeken, Nyugaton és Keleten és a szövetséges országok területén? És amikor utasításokról beszéltek, nem azokra gondoltak, amiket maga külön-féle hivataloktól kapott, hanem azokról, amelyeket Obersturmführer Novák az ezeken a területeken működő megbízottainak?

K.: Itt most magának egy fotókópiát mutatok. A 20-as számot viselő küldemény párisi keltetésű, érkezett 1960 június 8-ikán és a benne lévő irat dátuma: Páris, 21. VII. 1942. Az aláírás a Daneckeré.

F.: Igen. K.: A tárgy: A zsidók deportációja. 1.) Emlékirat:

1942. VII. 20-ikán telefonüzenetet kaptunk Obersturmführer Eichmann-tól és Obersturn-

vezem fel a kérdést. Mi-ben különböztek a külön-féle utasítások a megszállt területeken, Nyugaton és Keleten és a szövetséges országok területén? És amikor utasításokról beszéltek, nem azokra gondoltak, amiket maga külön-féle hivataloktól kapott, hanem azokról, amelyeket Obersturmführer Novák az ezeken a területeken működő megbízottainak?

vezem fel a kérdést. Mi-ben különböztek a külön-féle utasítások a megszállt területeken, Nyugaton és Keleten és a szövetséges országok területén? És amikor utasításokról beszéltek, nem azokra gondoltak, amiket maga külön-féle hivataloktól kapott, hanem azokról, amelyeket Obersturmführer Novák az ezeken a területeken működő megbízottainak?

vezem fel a kérdést. Mi-ben különböztek a külön-féle utasítások a megszállt területeken, Nyugaton és Keleten és a szövetséges országok területén? És amikor utasításokról beszéltek, nem azokra gondoltak, amiket maga külön-féle hivataloktól kapott, hanem azokról, amelyeket Obersturmführer Novák az ezeken a területeken működő megbízottainak?

vezem fel a kérdést. Mi-ben különböztek a külön-féle utasítások a megszállt területeken, Nyugaton és Keleten és a szövetséges országok területén? És amikor utasításokról beszéltek, nem azokra gondoltak, amiket maga külön-féle hivataloktól kapott, hanem azokról, amelyeket Obersturmführer Novák az ezeken a területeken működő megbízottainak?

führer Nováktól a 4-b/V osztálytól. Az SS Obersturmbannführer Eichmannnal megtárgyaltuk a gyerekek deportációját. Ő úgy határozott, hogy amennyiben a főkörmányzóság területére a küldemények megint elindulhatnak, a gyermekeket is el fogják küldeni. Obersturmführer Novák augusztus végére, vagy szeptember elejére hat transzportnak a lebonyolítását ígérte a főkörmányzóság területére a küldemények mindenféle korú és és fajtájú zsidókat magában foglalhatnak (nem csak munkaképeseket.)

— Obersturmbannführer Eichmann szerint most csak legfeljebb tíz transzportot lehet küldeni és ez nem az... és hogy a francia kormánnyal tárgyalások folynak további zsidók letartóztatása ügyében. A Bordeauxban összeállított, de azután lefújt szállítmány ügyében a francia rendőrségnek az SS által adott információja szerint egészen más helyzet alakult ki, mert a felvilágosítás szerint jelenleg csak állampolgárság nélküli zsidókat szállítanak ki a helyi zsidóság visszahagyásával. Ezzel a megzavart helyzet helyreállt.

K.: Ebben az ügyben akar valamit mondani?

F.: Emlékszem valamire a gyerekekkel kapcsolatban, igen, emlékszem, hallottam erről. A döntést ebben a gyerekek ügyében Himmler személyesen küldte. A kérdést Gruppenführer Müller, a Reich biztonsági főirodájának embere vett fel, leírta a helyzetet és felkért bennünket, hogy adjunk utasításokat, hogyan kell eljárni, de ebben a dologban a határozatot nem Müller és nem a biztonsági szolgálat fejte, vagy az SD hozta, hanem a dolgot Himmler elé terjesztették és ő akkor így döntött: „Elindítani.” Most emlékszem, amikor én... parancsnok uram, néhány nappal azelőtt... hogy volt valami dolog a gyermekek körül.

K. Vajon a törvény a Reich törvénye volt — vagy mondjuk így, — a zsidókérdés végleges megoldására a módja szerepelt a Reich törvényei között?

F.: A zsidókérdés végleges megoldása, — és én itt most példálul a Heydrichre kiosztott különleges megbízatásra gondolok, — hogy ezt végre leszögezzem, — a likvidálások — nem a Reich törvénye volt, — ez a Führer parancsa volt, amit a Führer parancsa-

vezem fel a kérdést. Mi-ben különböztek a külön-féle utasítások a megszállt területeken, Nyugaton és Keleten és a szövetséges országok területén? És amikor utasításokról beszéltek, nem azokra gondoltak, amiket maga külön-féle hivataloktól kapott, hanem azokról, amelyeket Obersturmführer Novák az ezeken a területeken működő megbízottainak?

vezem fel a kérdést. Mi-ben különböztek a külön-féle utasítások a megszállt területeken, Nyugaton és Keleten és a szövetséges országok területén? És amikor utasításokról beszéltek, nem azokra gondoltak, amiket maga külön-féle hivataloktól kapott, hanem azokról, amelyeket Obersturmführer Novák az ezeken a területeken működő megbízottainak?

vezem fel a kérdést. Mi-ben különböztek a külön-féle utasítások a megszállt területeken, Nyugaton és Keleten és a szövetséges országok területén? És amikor utasításokról beszéltek, nem azokra gondoltak, amiket maga külön-féle hivataloktól kapott, hanem azokról, amelyeket Obersturmführer Novák az ezeken a területeken működő megbízottainak?

K.: A maga osztályának csak olyan megbízatásai voltak, amelyek a transzportok szállítására vonatkoztak?

F.: Természetesen nem, csak szállítási dolgokra vonatkoztak, hanem az utasi-

vezem fel a kérdést. Mi-ben különböztek a külön-féle utasítások a megszállt területeken, Nyugaton és Keleten és a szövetséges országok területén? És amikor utasításokról beszéltek, nem azokra gondoltak, amiket maga külön-féle hivataloktól kapott, hanem azokról, amelyeket Obersturmführer Novák az ezeken a területeken működő megbízottainak?

K.: Viszont a zsidókkal kapcsolatos minden kérdés a megszállt területeken és más területeken is a maga megbízottjának a hatáskörébe tartozott.

F.: Igen, ő volt a megbízottja ezeknek a dolgoknak, de természetesen saját elhatározásából nem dönthetett.

Halderin német filozófus véleménye saját nepeéről:

„Született barbárok lelkük mélyéig”

...Barbárok ők már az édesanyjuk méhében, barbárok, akiket a tudomány, a vallás és a szorgalom még barbárbá változtatott. Semmi képességük sincs egy magasabbrendű érzés felfogásához, romlottak csontjuk velejétig.

Kemény szavakat akartok használni, de mégis megmondom, mert ez az igazság: nem tudok elképzelni a németeknél lelkileg bomlottabb népet.

Iparos embereket látsz köztük, de ezek nem emberek, gondolkodókat, akik nem ismerik a humánitást, papokat, akikben nincs emberiség; urak és szolgák, fiatalok és idősek, de mindannyian embertelen barbárok, a hideg számítás és gondolkodás termékei.

Ha majd a világ sok gondját és bánatát a kiengesztelődés fogja feloldani, ha majd a tüzező napsugár fénye minden szorgoságot eltávolít a földről, akkor is, amidőn az ősi ellenségek is már szeretettel fognak egymás fejé fordulni, a németek akkor sem fognak a saját bőrükből kibájni...

(Dr. Heuss, volt nyugat-német köztársasági elnök leveléből dr. Wittwochhoz, egy Németországba visszatért zsidó írónak.)

tások végrehajtására is szóltak.

K.: Tehát itt egy különleges küldetésről volt szó, nemde? Itt különleges feladatról volt szó, amelyet meg kellett oldani, — a zsidók kiirtását, amely — ahogy maga mondotta — felülről kapott. Ezzel kapcsolatban merültek fel a különféle problémák... azonban semmi direkt intézkedés a maga részéről... mindig úgy akarta feltüntetni a dolgokat, mint ha maga csak egy egyszerű közlekedési tiszt lett volna — és semmi más.

F.: Ami általában így is volt, parancsnok uram.

K.: Az eddig itten benyújtott akták szerint sokkal nagyobb szabású feladat volt a magáé. Aktív módon kellett, hogy beavatkozzon mindezekbe a dolgokba. Az hogy vajon milyen megbízatás alapján, vagy milyen előzetes parancs értelmében cselekedett, én szerintem e tekintetben teljesen lényegtelen. Tény, hogy a szállítási problémával kapcsolatosan, — a szállítás technikai lebonyolításával, mint ahogy maga mondja, — olyan területekre is kiterjedt a működése, amelyeknek a szállítástechnikához semmi néven nevezendő közük nem volt.

F.: Parancsnok uram, a 4-b/V soha nem kapott kiirtásra vonatkozó parancsokat — sohasem. Ebben a vonatkozásban az én osztályomnak semmi beleszólása nem volt, mert ez csak a transzportok szállításával foglalkozott. Igen, például utasítást kellett adni Párisnak, Hágának, vagy Brüsszelnek, — itt ezer embert egy vonatba, persze, hogy ehhez külön utasítás kellett, — mert az embereknek és a hivatalnak tudnia kellett, milyen és milyen fajta emberekről legyen szó. Ezeket a meghatározásokat természetesen a

K.: De hát a határozatokat magától kapták.

F.: Igen, bizonyára, de viszont nekik megvoltak az utasítások és megfelelő felvilágosítások Berlinből...

K.: Azt mondtotta, hogy a likvidálásokban semmi része sem volt.

F.: Igen.

K.: Viszont a transzportokról a likvidálás céljából, az emberek megölése céljából gondoskodott...

F.: Igen, ez helyes, de csak akkor, parancsnok uram, ha a deportálásra a parancsot megkaptam. Viszont nem mindenki halt meg, aki deportálva lett. Erről teljesen el is feledkeztem, hogy tudnillik kik pusztultak el és kik nem. Ha nem így lett volna, nem maradt volna meg kétféle 400 ezer ember.

K.: Már megmondtam magának, hogy nem a maga érdeméből maradtak életben ezek a zsidók, hanem a szövetségesek jóvoltából, akik meghozták a győzelmet. Ha a háború tovább folytatódott volna, valószínűleg ez a kétféle 400 ezer ember sem maradt volna életben. Mert a maga programja a pusztítás volt, a zsidóság tökéletes kiirtása.

F.: Programom nekem nem volt. Semmi dolgom nekem ezzel a problémával nem volt, parancsnok uram.

K.: Egész biztos, hogy magának köze volt ehhez a programhoz, hiszen...

F.: Igen, én... azért, mert munkámmal segítséget nyújtottam, bizonyosan, vétkes vagyok, ezzel teljesen tisztában vagyok, hisz ezt már egyszer megmondtam, — ebben a vonatkozásban nem tudom magam kivonni a felelősség alól.

A marranus származású portugál diktátor elnyomja a marranusokat

Az egész világ felfigyelt, amikor röviddel ezelőtt Enrique Galvão portugál kapitány egy csapat forradalmár élén megtámadta és elfoglalta a „Santa Maria” portugál oceaánjáró luxusgőzöst Salazar diktatúrája ellen való tiltakozása jeléül. Évtizedeken át hallgatólag szemlélték a népek Salazar diktátor uralmát, amelyről általában azt mondták, hogy nem demokratikus ugyan, de különben jóindulatú és teljesen ártatlan rendszert képvisel.

De alig ülepített le az a nagy porfelhő, amelyet a portugál forradalmárok vakmerő támadása felvert, íme a fehér és fekete közötti lázadását jelentik Angola portugál gyarmatról. A beérkező hírek szerint a feketék mind a mai napig ott rabszolgá sorban sanyalódnak, ami Salazar diktatúráját bizony nem mutatja be rokonszenves oldaláról, éannyira, hogy az UNO Biztonsági Tanácsa elé került az ügy.

AHOL NINCST ZSIDÓ. A MARRANUS UTÍK...

De ezzel még nem zárult le Salazar diktátor számlája. Mint valamennyi reakcionárius államfő, ő is kikezelt a zsidókkal. Csak az utolsó napokban tért vissza Portugáliából egy izraeli közeleti személyiség, aki eddig külföldön ismeretlen tényeket közölt arról, hogy milyen durva kézzel fojtotta meg csirájában Salazar a portugál marranusokat azt a vágyát, hogy szülőföldjükhöz, a zsidósághoz visszatérjenek. Most pedig kiderült, hogyan kergette halálba a marranusok hőselkü vezérét, aki lelke volt mozgalmuknak.

Vagy negyven évvel ezelőtt Portugáliában két háttorszivi zsidó ember felfedezte a marranusok még meglevő szörvénnyait és mozgalmat indított közpütk, amelynek célja a zsidósághoz való visszatérés volt. Kicsiny zsidó községek alakultak, templomok nyíltak meg, havi folyóirat látott napvilágot, amely szócsövük lett és a külföldi zsidósága pénzügyileg is szívesen támogatta az ifjú mozgalmat.

A második világháború kitörése után azonban a zsidó nyilvánosság mit sem hallott többé ezeknek a marranus-zsidó községeknek létéről. Titokzatos csendbe burkolózott az ügy. De a most Izraelbe érkezett, teljességgel hiteles jelentések fellebbentik a titokzatos fátylát: Salazar portugál diktátor a bitortolt államhatalom segítségével teljességgel elnyomta a marranusok mozgalmát. Egyben pedig kiderült, hogy Salazar jómaga és felesége szintén marranus származásúak.

EGY KIS TÖRTÉNELMI VISSZATEKINTÉS

Spanyolországból 1492-ben ülték ki a zsidókat. Portugáliai testvéreiket, akik között már számos spanyolországi menekült is volt, 1497-ben még sokkal kegyelenebb sors érte. Nem ülték ki őket, sőt megtiltották nekik, hogy az országot elhagyják, de rájuk kényszerítették a kereszténységet.

A szegény portugál zsidóknak tehát nem volt egyéb választásuk, minthogy kétféle életre rendezkedjenek be: az egyház szigorú ellenőrzésével kifelé mint jámbor katolikusok léptek fel, miközben titokban ezer veszély között megkísérelték, hogy zsidó módra éljenek. Persze ezeket, meg ezeket tettenérték és ezek

4 Uj Kelet 1961 IV 25

Irta: Dr. Bató Jomtov

mágyán lehették ki nemes, szenvedő lelküket. Csak kevésnek sikerült az országból elmenekülnie.

Vagy negyven évvel ezelőtt nagy szenzációt keltett a zsidó világban, amikor kiderült, hogy Portugáliában még élnek marranus közösségek, hiszen azt hitték általában, hogy a marranusok a századok üldözéseit nem tudták túlélni.

Samuel Schwarz, egy len gyelföldről Lisszabonba szakadt zsidó bányamérnök üzleti ügyben Északportugáliában járt. Egy szép napon őva intették egy bizonyos kereskedőtől azzal, hogy az illető „judó” (zsidó). Képzelték, hogy ez felkeltette a mérnök érdeklődését, aki a meggyanúsítottal rögtön érintkezésbe lépett, de ez bizony zárkózottan, nagy bizalmatlansággal fogadta, amelyet Schwarznak csak akkor sikerült legyőznie, miután be bizonyította saját zsidó voltát. Erre Schwarz lassanként rájött arra, hogy Portugália északi és keleti részén a Minho (Braga), Tras-os-Montes (Braganca) és Beira-Baixa (Belmonte, Castel-Branco) tartományokban, távol a közlekedési utaktól és a modern civilizációtól, ezerszámra élnek még marranus családok, amelyek az atyák hitéhez négy évszázadon át híven ragaszkodtak. Kifelé katolikusoknak számítottak, de titokban megtartották a zsidó szokásokat, azaz azt, ami még megmaradt belőlük. Ők azonban jómaguk el sem tudták képzelni, hogy a zsidó imádságokat, zsidó ünnepeket, zsidó szertartásokat másképpen lehessen megtartani, mint abban a formában, amelyet ők őseiktől örökölték volt és amely szívüknek oly drága lett.

UJ IDŐK, UJ SZELEK... Miután 1910-ban Portugáliában az egyháznak az államtól való elválasztását törvényben mondták ki, a marranusoknak ősi vallásukat már nem kellett volna titokban tartaniuk, de miután éppen ez a titokzatos szentséget jelentett nekik, ezt szigorúan megőrizték. Közben azután — mint mindenütt a világon az utolsó félszázadban — az ifjúság számottevő része elfordult a vallástól, a marranusok vallásossága is kezdett lemorzsolódní és eddigé a külvilággal szemben elzárt körökben kezdtek vegyes házasságok előfordulni. Az idősebb nemzedék azonban hevesen elítélte az ősi hagyománytól való eltávolodást.

Teljesen függetlenül Schwarz tevékenységétől, Oportóban egy fiatal katontiszt, Arturo Carlos de Barros Basto, apjának néhány különleges szokását megfigyelve, arra a meggyőződésre jutott, hogy ő marranus származású. Lisszabonban résztvett egy zsidó istentiszteleten és ez annyira meghatotta, hogy elkezdett a zsidó vallás tanáiba behatolni és héberül tanulni. A közben kiűtött első világháborúban Flandriában küzdött az angolok oldalán és bátorságáért katonai kitüntetésben részesült.

AMIKOR AZ ANGOL KATONATISZTBŐR ZSIDÓ MISSZIONÁRUS LESZ A háborúból visszatérve, a marokkói Tangerben folytatta zsidó tanulmányait és szabályszerűen áttért a zsidó vallásra. Lisszabonban nőül vett egy zsidó lányt, akitől megkívánta, hogy ve-

le együtt héberül tanuljon. A zsidó vallásnak ezen lelkes híve felismerte küldetését, hogy testvéreinek, akiknek nyelvét beszélték és gondolkodásmódját ismerték, megmagyarázza, hogy az eleven zsidóságnak sok millió követője van, és sugalmazza, hogy vele együtt tegyenek hitvallást a zsidóság mellett. A szefárd rituális számos imádságát lefordította portugál nyelvre, „Hálápid” (Fáklya) címen havi folyóiratot indított, hogy fényt és meleget, tudást és reményt vigyen be a marranusok otthonába. Hogy a mozgalom jövőjét biztosítsa, Oportóban tanítók kiképzésére jesivát alapított Ros Piná névvel.

A londoni és amszterdami szefárd községek tiszteltbeli köteletségüknek tekintették, hogy Barros Basto tevékenységét — tekintettel arra, hogy a marranusok legnagyobb része földhöz ragadt szegény ember — pénzzel támogassa. Segélyükkel épült fel 1938-ban Oportóban az új zsinagoga, amelyet Mekor Chájimnak neveztek el. Az utolsó oporti zsinagógát 1497-ben pusztították el. Érdekes, hogy ez ősi-új zsidó közösség annak idején élesen tiltakozott a hitleri zsidóüldözések ellen.

SALAZAR ÉS HITLER BARÁTSÁGA A második világháború alatt, de még befejezése után mind a mai napig nem érkezett több hír a marranusok mozgalmáról. Salazar egyetemi tanár 1928-ban teljesen törvényes úton pénzügyminiszter, 1932-ben pedig miniszterelnök lett. Egy évvel később a portugál államot teljesen újjászervezte teljhatalmu és katolikus-rendi alapon, saját maga pedig diktátor lett. A hitleri zsidóüldözések során megtudtuk, hogy Németországból, később pedig Ausztriából, Csehszlovákiából, Lengyelországból és más náciuralta államokból is érkeztek zsidók Portugáliába, akiknek Salazar kormánya átutazási vízumot engedélyezett. De Franciaországban 1940-ben bekövetkezett elbukása után, amíg a zsidó menekültek száma gyarapodott és Hitler győzelmi esélyei növekedtek, Salazar hirtelen lezárta a kapukat a zsidó menekültek előtt és 1941 után még csak átutazási vízumot sem adott nekik.

A portugál diktátor kezdeti nyíltan rokonszenvezni német kollégájával és amikor 1945-ben híre járta, hogy a Führer Berlinben öngyilkosságát követett el, Salazar elrendelte, hogy Portugáliában a zászlókat félárbocra kell eresztetni.

„ELFOGADHATÓ KÉNYSZERURALOM” Most csak lassanként derül ki, hogy mi minden történt Portugáliában az utolsó husz esztendő alatt. Ugy látszik, hogy ott a határ még sokkal jobban és áthatolhatatlanabban van lezárva, mint a legendás vasfüggöny. Mikor Enrique Galvão portugál hajóskapitányt a „Santa Maria” hőségét, az amerikai újságírók meginterjúvolták, azt mondták: „Salazar uralma nem különbözik lényegileg Mussolini és Hitler diktatúrájától, avagy Spanyolország és a kommunista államok önkényuralmától, de Salazar propagandája „elfogadható kényszeruralom”-nak álcázta a portugál kormányrendszert.

A zsidó enciklopédiák és egyéb művek, de még a zsidó lapok sem tudták meg eddigéig semmit arról, a-

mit Salazar ezen husz év alatt a marranus mozgalommal szemben elkövetett. Két év előtt megjelent Izraelben Cecil Roth angol-zsidó történétirő szerkesztésében egy angolnyelvű zsidó enciklopédia, amely Barros Bastot még úgy tűnteti fel, mint aki tovább tevékenykedik marranus testvéreinek visszatérése érdekében. Tehát nem változott meg semmi — a könyv szerint.

Az igazság ennek ellenében az, hogy Salazar, aki a katolikus egyház erőteljes támogatásával küzdötte fel magát a diktátóri polcra, nem nézhette nyugodtan, hogy hogyan igyekeznek a marranusokat visszatéríteni a zsidó vallásra, hiszen katolikus szempontból ezek római katolikus hívők, akiknek ősei már évszázadokkal ezelőtt tértek meg az egyedül üdvözítő anyaszentegyház kebelébe.

Mit tett Salazar? Perbe fogta Barros Bastot, azzal vádolván, hogy „propagandát folytat a katolikus egyház ellen”, egyben pedig vádat emelt ellene „fajtalankodás” miatt.

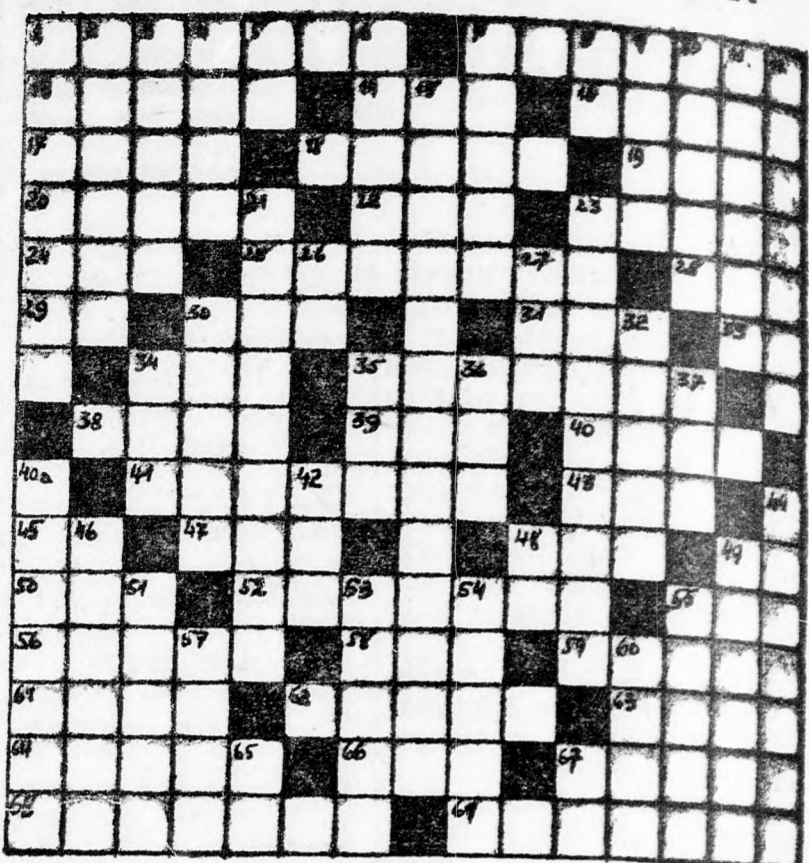
BARROS BASTO ZSIDÓ TRAGÉDIAJA

A fajtalankodás miatti vádat el kellett ejteni, mert Barros Basto bebizonyította teljes ártatlanságát. De bizony a katolikus egyház elleni propaganda miatti vádban bűnösnek találták. Elvesztette polgári állását (és ezzel kenyérét), azaz elbocsátották az oporti fogház igazgatói állásából, eltörölték azt a nyugdíját, amelyet mint a portugál hadsereg nyugalmazott kapitánya élvezett, miután közlegénynek fokozták le és végül szigorúan megtiltották neki, hogy a marranusok visszatérése ügyében bármit is tegyen. Szegény Barros Basto megtörtén visszavonult egy lisszaboni külvárosi szegényes házikóba — képzelték milyen anyagi gondok és lelki kínok között.

Szomorú hír érkezett most Londonból: Barros Basto 73 éves korában meghalt. Nem fér kétség hozzá, hogy az a méltatlan bánásmód ölte meg, amelyben Salazar kormánya jóvoltából része volt. A zsidó nép mindig kegyellett fogja ezen vértanújának, a marranusok hősiességének emlékét megőrizni!

Néhány évvel ezelőtt megjelent egy ismert lisszaboni történétirő tollából Portugália új történelme. Ebben a tényeknek megfelelően megírta, hogy Antonio Oliveira Salazar és hitvese ezekből és ezekből a marranus családokból származnak. A diktátor nem volt rest és elkoboztatta a könyv egész kiadását. Végül aztán megkegyelmezett és megengedte, hogy az illető lapot kitépjék a könyv összes példányából és egy más lappal helyettesítsék, amelyben marranus származásáról már nem esik szó. A mi izraeli barátunk látott egy kötetet, amely az elkobozástól csodamódra megmenekült.

Milyen tragédiája ez a zsidó népnek! Keresztségre kényszerített véreink hűsége megőrizik zsidó voltukat évszázadok üldöztesei közepette és most, amikor vissza akarnak térni zsidó voltukhoz, egy marranus az, aki csirájában fojtja meg a visszatérés mozgalmát...

Vízszintes: 1. Római császár, a Bär-Kochba lázadás idején uralkodott. — 7. Olyan erőgép, amely valamely áramló anyag, víz, gáz energiáját mechanikai munkává alakítja át. — 13. Délfraanciaországi város, itt erősítették meg 1629-ben a nantesi ediktumot. — 14. Üdvözlő! — 16. Vissza: egyiptomi uralkodó dinasztia. 17. Kínai dinasztia (1368—1644). 18. Héber még ha... 19. Nobel-díjas francia író: „A Vatikán pincéi”, stb. — 20. Vissza: magyar regényírő. — 22. Héber számértékben a. m. 400 - 100 - 7. 23. Vissza: Nigéria fővárosa. — 24. T. S. O. 25. A modern Törökország megeremítője. 28. Y. L. I. 29. Névelő ék. felesleg. 30. Meztelen emberi testet ábrázoló képművészeti alkotás. 31. Vissza: Kína ura. - 33. Y. U. 34. Kontra ellentéte - 35. Pieter németalföldi festő (1520—1569). 38. Híszékeny, tapaszlatlan. — 39. Folyó Romániában. 40. Származik. 41. Az Achud Avodá képviselője a Hisztadrutban. 43. Latin munka. 45. Héber repül. 47. Textil növény. 48. Ilyen támadás is van. - 49. Duplázza becézett szülő. 50. O-val mesterember. - 52. Francia körtánc, eredeti fonetikával, 6-7 betű felcserélve. 55. O-val a végén London hírhedt negyede. 56. Magyar nyelvtérületről származó izraeli író és grafikus. 58. IUK. 59. Lomtár, „spá,jz”. 61. Becézett férfi-

név. 62. Vissza: svéd kikötő város az Öresund partján. 63. Sakkjátzsma vége. — 64. Homerosz eposz. — 66. Hátrésze. 67. A férjes asszonyok megszólítása Franciaországban, fonetikusan. 68. Hosszú nyaku, tojásdad alakú pengető hangszer. — 69. Francia börtönben lévő algériai lázadó vezér, 6-ik betű duplázza.

Függőleges: 1. Noé második fia utóda. 2. Latin másképpen, azaz: igazi néven, fonet. 3. Híres magyar népdalszerző. — 4. Énekes madár. 5. Szintén. 6. Köolaj. 7. Vissza: kereskedés. 8. Vés. - 9. Pipa szutyka. 10. Rossz tulajdonság. — 11. Póca. 12. A nap körül keringő valamely égitest pályájának az a pontja, amely a legtávolabb van a naptól. 15. A stanleyvillei kormány vezérkari főnöke, teljes név. — 21. Az ezévi Függelenségi Nap katonai parádéjának parancsnoka, teljes név. — 23. Az Északi-tengernek a Keleti-tenger felé nyíló ága Dánia és Norvégia között. 1916-ban nagy német-angol tengeri csata. 26. Azonos betűk. 27. Héber néző, látok. 30. Arkangyal (A-U). — 32. Nem hajlékony. 34. ... allel, párhuzamos. 35. Fejnyitó eszköz. 36. Csúnya szinonimája keverve. — 37. Titokban figyél. 40a. Izraeli filmszínész. 42. ... rmis, szörnyen nagy. 44. Tiszteletben álló személyek címe Indiában. 46. Latin mese, állatmese. 48. O. U. 49. Főkapu, díszes főbejárat. — 51. Vissza: görög monda-beli gazdag phryg király. 53. A természet erőt megsemmélyesítő tündér. — 54. Vissza: William ír angol költő, festő (1757—1827). 55. Vissza: amerikai államférfi, az USA második elnöke. 57. ... etikus, cukorbeteg. 60. Vissza: héber szinpad. 65. S. U. — 67. Egymást követő betűk az ábécé-ben.

Az izraeli jesivák...

Egyik amerikai turista barátunk, aki az ünnepek előtt több állami hivatalba látogatott el, vendéglátó rokonának nagy elragadtatással mesélte a héten: „Képzeld, ahány hivatalba jövök, ha valamelyik magasrangú tisztviselőt keresem a titkárnó mindig azt feleli, hogy jesiván van. Az ember valóban meghatódik, hogy ezek az annyira elfoglalt tisztviselők legtöbb dolguk közepette is időt találnak maguknak a „Jesivába” beülni, hogy sebtiben egy „blatt Gemoret” tanulhasanak...

Nyereménykönyv Gervai: Galambok az olajfai ágaim

A Hitachdut Jocké Kárpátország közleményei. — Cím: P. O. B. 12002, Tel-Aviv. Találkozz minden kedden este 8 órakor a Sifot kavahában, Tel-Aviv, Allenby 118.

Ki tud róla? A Szochnut rokonkereső osztálya (Jeruzsálem, POB 92) keresi: 1. Herbst Jolánt szül. Rosenbaum, férje Gyula, apja Hermann, Ungvárról. Keresi rokona dr. Marl Barabás Magyarországról. (133722 szám). 2. Kellner Józsefet, szülei: Dávid, Réchel, 40 éves. Munkácsról. Keresi Schwarz Cila, Oroszországról. (133061 sz.). 3. Ornstein Elimelech, szülei: Cvi és Rivka, 42 éves. - Keresi fivére Ornstein József, Oroszországból. (122354—133061 sz.). 4. Rött Relát, szül. Teichmann, szülei: Ferenc és Jolán, 33 éves. Munkácsról. Keresi: Romano Zoltán, Erechen. (133514. sz.). 5. Schwarz Leibist, 50 éves, apja: Aron, munkácsi tanító. Verreckérgől. Keresi: Schwarz Cila, Oroszországból. (133061 sz.). 6. Weisz Aront, apja: Lipót, 42 éves, Munkácsról. Keresi: Schwarz Cila, Oroszországból. (133061. sz.).

Baráti összejövetel: Kedre, május 30-ára tűzték ki az ezévi összejövetelt. Résztvevők legközelebbi kedden. Ügyes pénzbeszedőt azonnal felvesznek. Jelentkezni a Hitachdutnál.

UJ KELET REJTVÉNYPÁLYAZAT-SZELVENY 821

Név: _____
Cím: _____

A 818 SZAMU KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTÉSE
Vízszintes: 1. VARANUS, 7. ARKADIA, 52. SZONÁTA, 68. ASZKETA, 69. TIZIANÓ.
Függőleges: 1. VIETNAM, 12. ATOMERŐ, 15. NEMES VERONIKA, 21. OLIMPIASZ, 23. SATELARAB, 40. ULANOVA, 46. FRAZIS, 49. FABLÁN.

A szal Krakóbar pionista kongresszú vizsály ok pártnak kapcsolato te elő. N elött ugye oháluc-csot az országt állást fog mas m szemben, tiv elemel ték a csa iyen form tadruthoz.

A Hiszt Mose Ko mig a akik az ó szakszerve tak, dr. sors íróni ez a két volt az, 196 sőbb, 196 Hációni dolgozók ciónjának resztültt nyítottak cionista r „Szia-Alef) (Szia-Bét) egyesülésé berális pá

Az álla a haladó Chájim W chák Grün val egyes Hációnival Chádása mal, ame metországi voltak a. sülés a. nevet kap Ugyanál tiv réteg, dr. Chájim állott, fuz Házrachí szervezte stein, Szafi lov) a név alatt.

Amig kicsiny, de intellektue gokra tám addig a n felőlő k kevésbé mondható. Knesztyál ereimáve zott meg. nek 5-6 a Kézzett cion má 7 és 23 vá

DE

Április 8-ik évében donban a gyar zsidó mert alakj orvosi tudá egyénisége csessege is ság egyik öt.

Az első a budapest orvosa volt ri Zsidókor főorvosa le után nagy hozzá a újáépítésé leforgása a pa legnagyobb za. A korh óz betegék a harminca népszerű le bővítésre s jós akkor község akk és a terv egész Európ az új korh kát tanul

A Zsidók tanítóteze tágan ma s működik, a bó, Lévy k került ki. várt a Zsid gyar neme jén, amikor temekről kis halgtatók bek, de vis ma kerülh

A liberális párt mai alakulógyűlése

A szakadás 1935-ben, Kراكcióban, az általános cionista mozgalom világkongresszusán történt. A vizsaly okát a klálcionista pártnak a Hisztadruttal kapcsolatos viszonya idézte elő. Néhány évvel azelőtt ugyanis a párt egy-egy csoportja érkezett az országba, amely pozitív állást foglalt el a hatalmas munkásszervezetekkel szemben, míg a konzervatív elemek élesen elleneztek a csatlakozást bármilyen formában is a Hisztadruthoz.

A Hisztadrut-pártiak élén Mose Kol-Kolodni állott, míg a konzervatívokat, akik az önálló klálcionista szakszervezet mellett voltak, dr. Stupp vezette. A sors ironiája, hogy éppen az a két vezető politikus volt az, aki 25 évvel később, 1960-ban, a Háóvéd Hációni és a klálcionista doigazók hisztadruti frakciójának egyesülését kezresztöltötték és ezzel megnyitották az utat a klálcionista mozgalom haladó (Szia-Alef) és konzervatív (Szia-Bét) csoportjainak egyesülésére, vagyis a liberális párt felállítására.

Az állam kikiáltásakor a haladó klálcionisták dr. Chájim Weizmann és Jicchák Grünbaum irányításával egyesültek az Ovéd Hációnival és az Alijja Chádásá nevű mozgalommal, amelynek főleg németországi intellektuelek voltak a tagjai. Az egyesítés a „Progresszív Párt” nevet kapta.

Ugyanakkor a konzervatív réteg, amelynek élén dr. Chájim Boger-Bugrasov állott, fuzionált az Ichud Háezráchi nevű politikai szervezettel (Percec Bernstein, Jiszráél Rokách, Joszef Száfir és Ezrá Ichilov) a klálcionista párt név alatt.

Amíg a progresszívek kicsiny, de szilárd és főleg intellektuelekből álló tagokra támaszkodó párt volt addig a nagyobb rétegeket felölelő klálcionista párt kevésbé volt stabilnak mondható, ami a különböző Kneszetválasztásokon elért eredményekben mutatkozott meg. A progresszíveknek 5-6 képviselőjük volt a Kneszetben, míg a klálcionistáknál ez a szám a 7 és 8 képviselő között változott.

Tevékenységüket az első világháború alatt a budapesti Zita-kórház főorvosa volt, majd az akkori Zsidókórház belgyógyász főorvosa lett. A fehérterror után nagy erővel látott hozzá a kifosztott kórház újjáépítéséhez. Rövid pár év leforgása alatt ez lett Európa legnagyobb zsidó kórháza. A kórház nemcsak zsidó betegeket ápol, és ezért a harmincas években olyan népszerű lett, hogy sürgős bõvítésre szorult. Lévy Lajos akkor apáccsal, a hitközség akkori fõtitkárával és a tervezõ építésszel egész Európát bejárta, hogy az új kórház-építési tervet tanulmányozzák.

A Zsidókórház ezenkívül tanítótintézet is volt. A világon ma sok kiváló orvos működik, aki a Zsidókórházból, Lévy Lajos keze alól került ki. Fontos szerepet játszott a Zsidókórházra a magyar numerus clausus idején, amikor a magyar egyetemekről kizsúrtolt orvos-tanulmányozók külföldön végeztek, de visszatérésük után nem kerülhettek be az Or-

vosok egy kivételével valamennyi koalíciós kormánytagjai voltak, míg a klálcionisták csak 1953-55 között ültek a kormányban.

A két párt egyesülésének néhány alapvetõ fontosságú oka van. A negyedik Kneszet-választások eredményei világosan rámutattak arra, hogy a választópolgár előnyben részesíti a nagy és erős pártokat. A legutóbbi cionista kongresszuson pedig kiderült, hogy az általános cionista mozgalom „dicsfénye” a széthúzás miatt letűnően van úgy az országban, mint a gáluti zsidóság körében. A progresszívek részéről további ok az volt, hogy a fuzióval megakadályozzák egy jobboldali blokk létesítését, amelynek központjában a klálcionisták és a Chérut álltak volna és amelynek felállításáról előrehaladott tárgyalások folytak.

A két általános cionista frakció összefogásának a liberális párt zászlaja alatt további érdekessége, hogy az egyesülést minden előzetes feltétel megkötésének nélkül hozták tetõ alá és a részleteket a ma esti alakuló kongresszus utánra halasztották el. A választásokig a liberális párt ügyeit egy 28 tagú paritásos bizottság fogja intézni. A függõben lévõ „részletkérdések”, mint a pártvezetõség, nagytanács, pártközpont, titkárság ügyében csak a Kneszet-választások után összehívásra kerülõ elsõ pártkongresszuson fognak határozni. Addig is a helyhatósági tanácsokban fenntartják a status quot (a Hisztadrutban már egyesült a két párt munkáfrakciója), de az alakuló közgyûlés után, a Kneszet elnökségének bejelentik a 14 képviselõvel rendelkezõ új párt felállítását, amely számára megfelelõ képviselõket fognak követelni a Kneszet különbözõ bizottságaiban.

A liberálisok elsõszámú dilemmája: ki fog a párt élén állni? Dr. Náchum Goldmann, a cionista világszövetség elnöke, akit erre a célra kiszemeltek és aki tevékenyen közremûködik a liberális párt létrejöttén, ugyanis még halogatja igenly választást. Egy azonban biztos, hogy a választási képviselõjelölt listán komoly képviselõket kapnak a liberális párt

csatlakozott professzorok, ügyvédek, újságírók és gazdasági szakemberek is.

A liberális pártban nagy számmal vannak a magyar nyelvterületrõl származó tagok. A Progresszív Párt magyar tagozata ugyan elárult dr. Marton Ernõ halálával, azonban minden jel arra mutat, hogy az új keretben is eredményesen fog együttmûködni a klálcionista párt nemkevesebb népes magyar tagozatával.

A ma esti alapító nagyközgyûlésen, amely a tel-avivi Héjchál Hátárbutban lesz, a központi beszédet dr. Náchum Goldmann fogja tartani, míg a fuzionáló két párt részérõl Pinchász Rozen igazságügyminiszter, illetve Percec Bernstein párt elnökök fognak felszólalni. A liberális párt csatlakozott intellektuális körök nevében Jákov Tálmán, a jeruzsálemi egyetem professzora tart beszédet. A kongresszust táviratilag üdvözölt a liberális pártok nemzetközi szervezete, amelynek végrehajtóbizottsága 1962-ben ül össze Izraelben.

FUCHS AVRAM

Lóverseny a Gálilban

Mint nap hírből jelentetük, lát báomer napján rendezik az első izraeli lóversenyt az akkói mezőgazdasági kísérleti állomás területén.

Az első izraeli lóversenyt (2000 év óta először?) a klálcionista Dolphin lovaglókлуб rendezi, és a klub elnöke, Normann Lourie, az exkluzív Dolphin szálló tulajdonosa, hangsúlyozza, hogy szigorúan amatőr-jellegű sporteseményről van szó, amelyre bárki benevezhet.

Mr. Lourie, az öszülõ halántéku, angol-zsidó dzsentri — egy kapitalista chaluc — a Nyugat-Galil szerelme, aki szentül meg van győződve róla, hogy ezt az országgrészt a turisták paradicsomává lehetne varázsolni.

Amit Mr. Lourie akar, az rendszerint nem mese. A nyugatgalili turistaparadicsom szervezése lenne, a lóspport és ez a vállalkozás szellemű üzletember egymillió font befektetéssel egy nemzetközi színvonalú lóversenyteret akar építeni a kísérleti állomás és a ten-

gerpart közötti 600 dunám területen Angliából importált zokékkal és versenylovakkal és tip-top minden kellékekkel, ami ehhez tartozik.

Komoly külföldi üzletemberek már csak a táviratára várnak, hogy átutalják a pénzt. Lourie ur viszont csak az illetékes hatóságok táviratára vár, hogy feladja a táviratot.

Amíg ez a zöld fény ki-gyullad, bizonyára lesz még egy-két bürokratikus akadály, amelyet az izraeli lóspport meghonosítóinak át kell majd ugraniuk. De Lourie ur tudja, hogy mit csinál, és mint mondja, „nem rendeztem volna meg ezt a sajtókonferenciát, ha nem hinnék a terv közeli megvalósításában.”

Offer ur, az állami turistahivatal északi körletének vezetője helyeslően bólint. A turistahivatal, mondotta, szászszázelékosan támogatja a tervet.

Mr. Lourie ezután lelkesen elmagyarázza, micsoda munka és kereseti lehetőségeket tár majd fel a lósport, ez az új állattenyésztési és idegenforgalmi iparág, amelyet — igen leleményesen — a Mifal Hápájisz aktív társításával szándékoznak meghonosítani: versenylovak tenyésztése a kísérleti telepen, a versenypályára megépítése és karbantartása, fogadó-irodák létesítése, a hippodrommal kapcsolatos különböző új egzisztenciák — megannyi új megélhetési forgás, aminek hozzájárul az akkói és nahariai vendégipar fellendülése és, ami a legfontosabb — a lóverseny komoly szórakoztatási lehetőségeket nyújt a turistáknak és fokozni fogja a lát-

hatatlan exportból származó valutabevételeket.

A következő lépés a nemzetközi sorsjátékszerű fogadások bevezetése lenne (sweepstake) Irorszag mintájára, ahol ezek a lóversenyek jelentős jövedelmeket biztosítanak az államkincstárnak.

A lóverseny nem játékkaszinó, folytatja Lourie ur, aki egy nemzetközi rulett-kaszinó felállítását is tervezte a Dolphinban, de ez a terv ezidőszent megfúszult a puritánfelfogású hatóságok ellenállásán. A lóverseny világszerte elterjedt sport s egyben reális iparág is, amelynek szervezési technikáját máris tanulmányozzák az „Izraeli Jockey Club” leendő tagjai. Ez a klub — a kialakulófélben lévő „izraeli arisztokrácia” zártkörű társasága fogja garantálni a versenyek „tisztá” légkörét.

Leiki szemekkel már ott látjuk magunkat a zöldgyepű galili hippodrom tribünjén, amint izgalmas helyszíni beszámolókat közvetítenek, miközben utolsó fontjaink roncseit elvisszik a „bukik” meg a lovacskák. A nyelv a totalizator, handicap, favorit, stb. műkifejezések héber változataival fog gazdagodni. S az első futam győztese Barkochba, esetleg Sába királynője lesz. Lovagolta: Finkelstein. Izraelben mindennek eljön az ideje, csak ki kell várni a megfelelő alkalmat, — mondja Lourie ur.

Avagy néhány évvel ezelőtt ki hitte volna, hogy nemzetközi golfpályánk lesz Készarán, vagy, hogy Izraelben valaha is engedélyezni fogják a futball-totót?

Székely István

Szinek és formák

Háromszázezer birka

Joseph Foret, képzőművészeti könyvek kiadója, valóban nem sajnálta a költéseket, hogy megjelentesse azt a könyvet, melyet egy hónapon át a párizsi Modern Művészeti Múzeumának látogatói megcsodálhattak.

A könyv olyan alacsony példányszámban lát napvilágot, hogy ha csak egytelkevesebbet adnának ki, akkor már meg sem jelenne. A három hatalmas terem, melyben e könyv egyetlen példányát közszemlére bocsátják, nem bizonyul túl nagyoknak, mert minden oldal külön van kiállítva. Az oldalak nagysága 75 x 64 centiméter. A könyv súlya 110 kiló. Anyaga: a legfinomabb kidolgozott bőrök, arany, réz, drágakövek.

Ará: százmillió frank (kétszázézer dollár). A katalógus tehát nem túlzó, midõn a világ legrágább könyvének nevezi. Címe: „Az apokalipszis”.

A mű szerzõ, Szent Jánoson kívül (akinek szövegét a jeruzsálemi bibliai iskola fordította): Cocteau, Giono, Jung, Daniel-Rops, Guitton, Cioran és Rostand.

Minden szerzõ sajátkezûleg írta kommentárjait a bibliai eseményhez, melyben a maga módján magyarázza annak jelentőségét. Cocteau maga illusztrálta szövegét, a többihez a világ legnevesebb festõi készítettek az illusztrációkat: Salvador, Dali, Foujita, Zadkin, Leonor Fini, Trémoin, Bernard Buffet, Mathieu. A százmillió példányhoz persze az eredeti festmények járnak.

A Szent János szövegét kaligrafáló mûvész kétezer órát töltött a munkaasztal mellett. Tizenegy iparmûvészeti mûhely, egy ötvös-mûhely, egy aranyozó (minden cím, alcim, kezdõbetû és számjegy színaranyból van kidomborítva) munkóteremek közre.

A festmények között perzsa vannak remekmûvek és középszerû alkotások. Aki szereti Dalit, az megcsodálhatja mézes-tortára kifeszített Krisztusát, melyet világ és kesek vesznek körül, annak szimbólumaként, hogy az apokalipszis mindennapos és „olyasmi, amit esznek”.

A könyv bronzból készült, drágakövekkel kirakott fedelét nehéz megközelíteni: külön szobában, marconia felügyelete alatt, korlátoltan elkerítve, hatalmas üveg-

gömb őrzi. Dali tervei szerint készült.

Salvador Dali nem mulasztotta el kiállítani a szöveket és a bombákat sem, melyeket illusztrációja készítésénél használt: több bombát robbantott fel és 585 szöveget lövelt így a képre, melyek egy spanyol alkimista osztályozása szerinti lelkek fajtaikat jelképezik.

Cocteau gyermekes és arcátlanul nyegle rajzai mellett, a látogató éppen olyan érdeklõdülõ halad el, mint a Bernard Buffet nyesszett báránya mellett. Gyorsan és alaposan túlhaladta az idõ az agyonünnepelt festõ képeit: bár még ma is 5000 dollártól felfelé van az áruk, már a sznoboknak sem kel- lenek.

Foujita aprólékos részletességgel kidolgozott, kissé túl literális képei legalább avatott mûvész kezérõl tanuskodnak. Komoly, figyelmet azonban csak Mathieu nem figurális, merész és hatásos kompozícióinak és a csodálatos Leonor Fini tûlvilági színekkel döbbenetes szõrnyetegeket angyalként ábrázoló képeinek érdemes szentelni.

Minden publicitással ellentétben nem csupán egy példány lesz a könyvnek. Hét további negyvenezer dolláros áron lehet megvásárolni. Hogy azonban a magunkfajta szegényember is részesülhessen az agyonreklámozott mestermû gyönyörében, a kiállítás bejáratánál három dollárért elõ lehet jegyezni egy katalógust, mely valójában nem más, mint a könyvnek fehér-fekete reprodukciója.

Kiállították azon leveleket is, amelyekben egyes írók elfogadták, vagy visszautasították a nekik felajánlott megfizetést, hogy munkódnak közre a könyv megírásánál. Henry Miller arra hivatkozik, hogy a feladat meghaladja erejét és nem neki való (éppen csak, hogy nem mondja ki, hogy mit keres egy szexuális irodalomban specializált zsidó író Szent János szövegénél). Boris Pasternák hasonlóan udvariasan utasította vissza az ajánlatot, másirányú elfoglaltságára hivatkozva. Nekik volt igazuk.

Hogy el ne feledjük: 150 hibátlan és tökéletes hófehér birkabõrre írták és rajzolták a remekmûvet. Háromszázezer birkát kellett lölni, hogy bőreik közül kiválaszthassák a megfelelőket.

Dr. Lévy Lajos 71

Április 7-ikén, életének 71-ik évében hunyt el Londonban a szétszóródott magyar zsidóságban ez az ismert orvos. Nemcsak nagy orvosi tudása, de kimagasló egyénisége és nagy életbölcsessége is a magyar zsidóság egyik vezetőjévé tették őt.

Az első világháború alatt a budapesti Zita-kórház főorvosa volt, majd az akkori Zsidókórház belgyógyász főorvosa lett. A fehérterror után nagy erővel látott hozzá a kifosztott kórház újjáépítéséhez. Rövid pár év leforgása alatt ez lett Európa legnagyobb zsidó kórháza. A kórház nemcsak zsidó betegeket ápol, és ezért a harmincas években olyan népszerű lett, hogy sürgős bõvítésre szorult. Lévy Lajos akkor apáccsal, a hitközség akkori fõtitkárával és a tervezõ építésszel egész Európát bejárta, hogy az új kórház-építési tervet tanulmányozzák.

A Zsidókórház ezenkívül tanítótintézet is volt. A világon ma sok kiváló orvos működik, aki a Zsidókórházból, Lévy Lajos keze alól került ki. Fontos szerepet játszott a Zsidókórházra a magyar numerus clausus idején, amikor a magyar egyetemekről kizsúrtolt orvos-tanulmányozók külföldön végeztek, de visszatérésük után nem kerülhettek be az Or-

vosok Kamarába. Dr. Lévy minden zsidó orvos számára lehetővé tette, hogy a kórházban gyakoroljon és tovább képezze magát.

1933-tól kezdve egyre nagyobb számban jönnek Magyarországra a menekült lengyel, német és a szlovák zsidók. Lévy Lajos minden olyan zsidónak, aki a kórházban keresett menedéket, feledet nyújtott.

1944-ben a náci megszállás napjaiban a németek a Zsidókórházat lefoglalták és SS kórházzá alakították át. Lévy azonnal hozzájárult a hitközség két iskolaépületében a szükségkórházak felállításához. A kommunis- ták uralomra jutása után a Jointnak lett orvosi tanácsadója, a táborokból és gettókól felszabadult zsidók fizikai és szellemi rehabilitációjának az irányítója.

1953-ban jött Angliába, ahol magas kora ellenére sem vonult vissza a közélet tól. A Royal Society of Medicine is tagjává választotta, de a Magyar Zsidók Egyesülete munkájából is aktívan kivette részét.

Dr. Lévy Lajos távozásával a magyar zsidóság történetének egy fejezete zárul le. Emléket híven fogja őrzi ni tanítványainak és barátainak végtelen sora.

Dr. Eppler Erzsébet

Rádió-kalózkodok

(Reprinted by permission from TIME, The Weekly Newsmagazine, copyright TIME Inc., 1961.)

A tengereken egy újfajta kalóz túnt fel — a rádió martalóc. Aldozata egy olyan ország, amelynek rádiója állami kezelésben van, tehát műsórát klasszikus zenével, oktató előadásokkal tölti ki és szigorúan tiltja a reklámot. A kalóznak mindössze egy rádióleadóval felszerelt öreg teherhajóra van szüksége, egy biztos horgonyzóhelyre a három mérföldes területiális határon kívül és egy bizonyos mennyiségű jazz és más népszerű hanglemezre. Miután minden országban több a nyárspolgár, mint a kifinomult ízlésű entellektüel, a kalóz hamarosan buzgó hallgatóságra tesz szert, a nagy kereskedelmi vállalatok pedig boldogok, ha jó pénzért elfogadják tőlük hirdetéseiket.

A legújabb kalóz a Radio Nord, egy 20 kilowattos rádióleadó, amerikai vállalkozás, amely egy Bonjour nevű átalakított német teherhajóról operál és Stockholm közvetlen közelében vetett horgonyt. Alig egy hónappal illegális leadásainak megkezdése után a Radio Nord bomba üzleteket csinál Svédországban. A hallgatók, akiket untat az állami rádió műsora, több

mint ezer levelet küldenek naponta Radio Nordnak és hatalmas vállalatok, mint Westinghouse, Maz Factor, Vespa és B.M.W. elhalmozák hirdetéseikkel. Egy hajójárárs verseny pályázatára 5000 válasz futott be. Radio Nord az esti órákban 40 dollárt számít fel egy 60 másodperces reklám-adásért. A Bonjour tulajdonosa Robert F. Thompson dallasi üzletember, akinek öt rádió és öt televíziós állomása is van Amerikában. Radio Nord műsórát naponta Stockholm holmban veszik fel tape-recorderre és ezt, együtt a hirdetési szövegekkel, motorcsónakon viszik ki a Bonjour-ra. A vállalkozás olyan sikeresnek bizonyult, hogy Thompson két újabb kalóz-adó felállítását tervezte, az egyiket Göteborg mellett, a másikat Délfranciaországban, a Földközi-tenger vizein.

Radio Nord csupán az utolsó a rádió-kalózkodók között, akik belopódtak a levegőbe. Radio Mercur — egy svájci vállalkozás — három évvel ezelőtt kezdte meg adásait Kopenhága közelében egy teherhajóról, jelenleg 300.000 hallgatóval dicsekszik, s nemrég egy jobb és nagyobb hajót vásárolt. Egy évvel ezelőtt Radio Veronika kezdte meg adását Hollandia felé egy régi német hajóról, s ez a társaság most Angliába is ki akarja terjeszteni adásait.

Bár egy nemzetközi egyezmény tiltja a nemzetközi vizekre való adásokat és a célbavett államok hivatalosan tiltakoznak a kalózádok ellen — a valóságban nem sokat tesznek a műsorkalózok betiltása érdekében. Az ok: a kalóz-műsorok tulajdonosaiknak hatalmasan fenyegetőznek a Radio Mercur ellen, a kormány hivatalos lapja az Aktuel szálítja a kalóz-rádió hirszorgálatát — természetesen fizetés ellenében.

APROSAGOK

Ha lelkiismeretfurdalásod van valami miatt, keresd meg hozzá a megfelelő aförizmat és megnyugszol.

★
Akinek nincs meggyőződése, annak az nem is hiányzik.
★
Az előítéletben az a szomorú, hogy rendszerint indokolt.
★
Az ember a világűrben is betartja az evolúció sorrendjét. Először a majmok jönnek.
★
Gyengeségeit csak az erős nem szégyenli.

ALEXANDER PARDY VISSZATÉR

Írta:
Theodor Glasscheib
REGÉNY

32

Már csomagolt is. Még betelefonált a gimnáziumba és egy heti szabadságot kért a haláleset miatt. Aztán búcsút vett Dorothytól, aki házasságuk óta most először maradt magára, egyedül.

Amikor Alexander megérkezett Pozsonyba, a templom harangja éppen hetet ütött. A konduló harangszót hallgatta, mert gyermekkorára emlékezett.

A háború befejezése után Pozsony nagy változáson ment keresztül. Addig két neve volt: Pressburg és Pozsony, most egy harmadikat kapott: Bratislava. A monarchia felbomlása után valamilyen békeszerződés, amelyet egy elfelejtett nevű városban kötöttek, Pozsonyt a Csehszlovák Köztársasághoz csatolta. A német és magyar lakosság a zsidókkal együtt megtanult szlovácul. Megváltoztak az utcanevek, a cégfeliratok, minden.

Alexander átvágott a korzón, befordult a Kapuzinerstrassebe, felszaladt a Breitenstiege széles, kitaposott lépcsőin és már ott volt a Klarissengasse-ban. Ott állott az öreg ház omladozó vakolatával. A lemenő nap sugarai még megcsillogtak a cégtáblán, mely azonban már más szövegű volt. Az üzem redőnyén egy cédula hirdette: haláleset miatt zárva. Belépett a sötét udvarba. Rothadás és ételek szagát érezte. Szíve erősen vert, amikor felfelé haladt a falépcsőn.

A lakás ajtaja nyitva volt. Félve lépett át a küszöbön. Sokan tartózkodtak a nappali szobában. Alexander észrevette a hűgait. Mellettük álltak a férjek, akiknek még a nevét sem tudta. Kereste az anyját.

Piroska intett: menjen be a hálószobába. A dupla ágyon letakarva fekiúdt a halott. A lepel alatt élesen kirajzolódott a holttest körvonala. Alexander csak egy pillanatra nézte az apja tetemét, aztán elfordította a fejét. Most észrevette az anyját, aki egy sarokban kuporgott. A fiú lehajolt az anyjához, hogy megcsókolja, de az üres tekintettel pillantott rá és megragadta a karját. Alexander leült és átölelte az anyját.

Másnap volt a temetés. Alexander a nyitott sír mellett állott és üveges szemekkel nézte, mint hulanak a göröngyök apja koporsójára. Valaki nyitott imakönyvet nyomott a kezébe. Szakállas férfiak vették körül. És e pillanatban Alexander szíve még hevesebben vert. Elsodorta a sors, már elszakadt a zsidó iskolától, családjától, a rokonoktól — gondolta megsemmisülten. Csak nézte az imakönyv szögletes héber betűit.

— Mondja el a Kadist — suttogták a fülébe. Alexander már régen nem imádkozott. A majdnem elfelejtett betűk, szavak azonban most felelevenedtek és lassan, tördelve elmondta a gyász imáját. Elhangzottak az ámenek és a gyászolók szétoszlottak. Alexander anyjával és húgaival hazament a szülői házba, leült övével egy alacsony zsámolyra és hét napig gyászolta az apját. Se anyja, se húgai egy szóval se faggatták bécsi életéről.

Szeptember utolsó napjának egyikén Alexander vacsorautáni sétára vitte Dorothyt. A fiatalasszony-nak már nehezére esett a járás, kissé hátradőlve lépdelt, hogy egyensúlyba hozza megsúlyosodott testét. Arca az utolsó hetekben megnyúlt, szeméi mélyen ültek az üregekben, de meleg tűzben fényltek.

Elértek a Hockeygasseba, ott, ahol a Schaffberg hirtelen meredekké válik. Dorothy megszólalt: — Drágám, azt hiszem, eljött a pillanat, megkaptam a fájásokat...

Alexander megragadta a karját: — Akkor gyorsan haza és hívjuk az orvost. — Még nem tartok ott, az első gyereknel nem megy olyan gyorsan.

Hazaérve nyomban felhívták a doktort. — Ha csak félóránként jönnek a fájdalmak, hagyja nyugodtan a feleségét. De ha már tíz percnél jelentkezik, azonnal hívjon.

Tíz óra után a fájdalmak már sűrűbben léptek fel és Alexander türelmetlenül a telefonkészülékhez sietett.

— Rendeljen egy taxit — intézkedett az orvos — és vigye a feleségét a klinikára. Addig én is ott leszek.

Miután megvizsgálta Dorothyt, az orvos Alexanderhez fordult: — Kívánjon a feleségének jó éjszakát és menjen haza. Azt hiszem, még az éjjel végzünk. Minden rendben van, majd értesítést kap.

Alexander nem fekiúdt le. Eszébe jutott, hogy egyszer elkísérte Dorothyt a templomba. Ez hetekkel ezelőtt történt.

— Kisfiam, gyere nézd meg az én Madonnámat — mondta akkor Dorothy.

— En zsidó vagyok — válaszolta Alexander, — de ha akarod, nincs kifogásom ellene.

— Jőjj, kis pogányom.

Dorothy bemártotta ujjait a szenteltvízes medencébe, és keresztet vetett.

— Nézd, milyen édes az én Madonnám.

Alexander pillantása a Mária szoborról térdelő feleségére esett. Soha nem látta ennyire tisztának... immaculata... Végtelen gyöngédséget érzett iránta. Le kellene festeni... gondolta. Üres volt a templom és Alexander elővette skiccelő füzetét, amit mindig magánál hordott. Dorothy, aki már bevégezte az imáját, felpillantott Alexander zavartan dugta zsebre a rajzot.

Már kiértek az utcára és szótlanul haladtak egymás mellett.

— Dorothy, a templomban egy ötletem támadt. Megfestem a Madonnát.

— Gondolod, hogy ez a téma megfelel neked? — Valami újításra gondolkodok.

— Mit értesz ez alatt? — Dorothy, én már régen foglalkozom ezzel a problémával. Rájöttem, hogy az évszázadok alatt festett összes Madonna-képek tulajdonképpen hamisítások. A festők német, holland, angol, olasz madonnákat ábrázoltak, pedig a valóságban Madonna zsidó nő volt...

Az asszony megdöbbenve nézett rá.

— Persze, hogy zsidó nő — folytatta Alexander. — Van ugyan néhány régi festmény még a bizánci korszakból, melyek zsidó Madonnát mutatnak, de ezek a képek rejtve maradtak a kolostorok mélyén. Senki se láthatja őket.

Dorothy a lakásban visszatért a dologra.

— Lehet, hogy elvben igazad van, Alexander. Történelmi szempontból bizonyosan. De a hit és a történelem két külön dolog. És ha vallásról van szó, a kettő között választani kell. A magam részéről a hit mellett döntöttem.

Alexander jól ismerte Dorothy lelkivilágát, tudta, hite erős, töretlen, nem is akarta megbántani. De művészi felfogása szerint nem lehetett kifogásolni a tervét. Elhatározása szilárd volt: meg fogja festeni a zsidó Madonnát.

Most, a klinikáról hazaérve, újra foglalkoztatta a téma: Madonna és a térdelő Dorothy. A kandelabó párkányára helyezett óra harangja három fémes hanggal jelezte az időt. Vad megszállottság vett erőt rajta. Átsietett a műterembe, felgyújtotta a lámpát és asztalához ült. Felnégyre már három vázlat fekiúdt előtte: Madonna. Dorothy — külön-külön és Madonna a térdelő Dorothyval. Alexander lázasan dolgozott, talán meg is feledkezett az időről, a környezetről, a klinikáról. Ebben az órában nem volt más fontos, csak az arányok egyensúlya. Barátja, Richter előtt egyszer így magyarázta ezt:

— Olyan ez, mint nálatok a kontrapunkt és a harmonia.

Ujabb és újabb vázlatok következtek. Öt óra felé járt, amikor Vinzenz rányitotta az ajtót. Meglepetéssel látta, hogy gazdája ebben az órában dolgozik.

— Mi lehet a nagyságos asszonnyal? — Nyolcekor majd beme gyünk a klinikára. Most hozz forró kávét.

Alexander félretolta a ceruzákat, a rajzlapokat és élvezettel szürösölgötte a fekete italt, melynek aromája megtöltötte az egész műtermet.

Forró fürdő után taxit rendelt. Jóval nyolc óra előtt ért a szülészeti klinikára.

— Még semmi — fogadta az ápolónő. — Tessék bemenni, köszönteni a feleségét és aztán újra haza! Nincsen semmi aggodalomra ok.

Alexander belépett a betegszobába. Dorothy duzzadt arcából már alig látszott ki a szeme. A fájdalmak eitorzították. Alexander följe hajolt:

— Drágám, még kitartás! — Igen, a doktor szerint, délutánig is eltart — nyöszörgött Dorothy.

— Délután újból jövök. A schaffbergi házban komor volt a hangulat. Vinzenz csodálkozó arccal fogadta urát.

— Még semmi! — Még semmi! — Agnes kérdésére Vinzenz ugyanezt válaszolta: — Még semmi!

Ebéd után Alexander újból kisetett a klinikára. — Eppen telefonálni akartunk önért... — mondta az ápolónő... most már nem fog sokáig tartani.

— Hogyan van a feleségem? — Kitünően és félóra múltán még jobban lesz. Professzor úr, okosan tenné, ha egy szép csokor virágért menne.

Alexander zavartan lépett ki az utcára. Hosszú ideig tartott, amíg zavart fejével virágüzletre talált. Nagy kosár rózsával megrakodva taxiba ugrott, mert már nagyon türelmetlen volt. Hármával ugrott a klinika lépcsőin és az ápolónő messziről kiáltotta:

— Felesége önagsága és kislánya szívélyes üdvözléttel küldenek.

— Hogyan? Lányom született...? — dadogta, — hogy van a feleségem? — Menjen be hozzá és csókolja meg.

Dorothy elgyötört arcán boldog mosollyal fogadta.

— Drágám... — megcsókolta az asszony sápadt homlokát.

— Végre túl vagyok rajta — nézd meg a lányunkat — suttogta elhaló hangon Dorothy.

Alexander rápillantott a pólýába csavart csecsemőre. Olyan, mint egy béka, gondolta kiábrándultan. Grimaszt vágott, amit észrevett az ápolónő.

— Mit értenek ehhez a férfiak? Pardy úr, a klinikán még nem született ilyen szép kislány.

Dorothy egy hét után elhagyta a klinikát és a schaffbergi ház új lakót kapott.

Mi legyen a kislány neve? — Nálunk igen egyszerű a dolog — kezdte a fiatal mama.

— Nálunk viszont — szakította félbe Alexander, — de aztán hirtelen megakadt. Dorothy megértette és segíteni akart:

— Akkor olyan nevet választunk, ami mindkettőnket kielégít.

Igy egyeztek meg, hogy a kislány az Evelyn Ruth nevet fogja kapni.

Evelyne Ruth Pardy — ez nem hangzik rosszul. De a névválasztásnál nehezebb, kényesebb kérdés volt Evelyné Ruth vallása.

A kislány egyhónapos volt és Alexander már nem látta békához hasonlónak. Világos kék szemek ragyogtak elő egy kerekké formálódott kis fejből, amit zsemlesárga haj fedett. Evelyn éjjelenként gyakran zavarta meg az apját.

Már megvacsoráztak, amikor Dorothy elkezdte: — Alex, itt az ideje, hogy megbeszéljük a dolgot. Döntenünk kell a gyerek vallását illetően.

Alexander hosszú ideig hallgatott, amíg komoran válaszolt:

— Mi a kívánságod? Dorothy megrémült a hangtól. Néma maradt, de könnyek buggyantak ki a szeméből.

Az Isten szerelmére! — gondolta Alexander. — Ilyen fontos ügyet nem lehet könnyes szemmel tárgyalni. Egyáltalán nem bírom a sírást.

— Majd gondolkozni fogok — mondta és kiment a szobából.

Bezárkózott a műterembe. Idegesen gyújtott rá egy szivarra és mint a ketreche zárt vadállat, felalá járkált. Még a szivar sem izlett.

Zsidó... vagy katolikus... Mire valók ezek a különbségek. Hiszen egy az Isten. Mélyeket sóhajtott, Evelyné, ez az édes kislány már is gondokat okoz.

Vinzenzért csemetett: — Hozz egy erős kávét!

Az inas aggódó arccal látta: valami nincs rendben a házban. Nem értette a dolgot. Most, hogy egészséges, szép kislány született, szüleiknek még boldogabbnak kellene lenniük, mint azelőtt. Komikus világ ez, gondolta.

Amikor Alexander visszament a hálószobába, Dorothy már az ágyban fekiúdt. Sötét volt. Szótlanul vetkőzött le és tudta, hogy asszonya még nem alszik. Boldogtalanul vergődött az ágyban. Alexander sem tudott aludni. Túláságosan feldúlta lelkét a gyerek vallásának kérdése. Lassan kinyújtotta kezét Dorothy felé. Ujjaiak összefonódtak, de szót nem váltottak. Azon az éjszakán Alexander nem hűnta le a szemét.

Korán kelt és amikor lábujjhegyen elhagyta a szobát, Dorothy mélyen aludt, szabályosan lélegzett. A konyhában már égett a villany. Agnes karjában tartotta a csecsemőt, aki erőteljeseket húzott a tejes üvegéből. Alexander mosolyogva figyelte a kislány kipirult arcát.

Miután elkészült, indulás előtt visszament a hálószobába. Dorothy már éberedezőben volt.

— Jó reggelt, kedvesem — mondta Alexander. — Már megyek, de még meg akartam neked mondani: intézkedj, hogy a gyereket kereszteljék meg.

— Alex! Drágám, tudtam, te végtelenül jó vagy hozzám.

Kilépett a rácsos kapun és sietve haladt lefelé a villamosmegállóhoz.

A döntés megtörtént. Nem is tudta, miért, de engedett. Halálos nyomást érzett a szívében. Halott apjára gondolt, látta az arcát, hallotta a hangját: „Elárultad az Istenedet...”

Megállt és végigsimított a homlokán. Mi van vele? Talán láza van, beteg. Világos nappal kísértek lengték körül. „Uram Isten, egész életemben vigyáztam, hogy ne legyek igazságtalan, mindenkinek segítettem, amennyire tőlem lelett. Ta hibáztam, vétkeztem... mutass jelet...”

Az égi jel elmaradt. És Alexander dacosan folytatta az útját.

December 2-ikán keresztelték meg a kislányt. A lelkész nem találta elegendőnek és illőnek a vegyes nevet: Evelyné-Ruth. Igazi katolikus nevet kért. Így került az anyakönyvbe: Evelyné Ruth Maria Dorothea Pardy. A gyermek keresztapja Karl August von Beckingen lett. Tanúk: Vinzenz és a steyermarki Agnes.

A keresztelő napon Dorothy korán kelt. Halkan zokogta végig a reggelt, amit egyedül fogyasztott el, mert Alexander betegesen fekiúdt az ágyban. Magas láza volt, nem mehetett a templomba. Telefonált Richternek, aki azonnal jött és leült az ágy szélére. Dorothy egyedül ment el a keresztelőre.

Amikor a külső ajtó becsapódott, Alexander hirtelen a barátjához fordult:

— Lehetetlen szerepem van ebben a házban. — Miért lehetetlen? A ház a tiéd és tiszteltető méltó feje vagy a családodnak.

[Folytatása szerdán]

RECHOVOTI KRÓNIKA

Ujra

az öregek problémája

Mint az ország minden más városában, Rechovoton is az öregek képezik a legvalóságosabb foglalkoztatási problémát. Ennek kifejezést adott Schwartz Zoltán, a HOH rechovoti kerületi csoportjának titkára, a Magyar Zsidók Világszövetségének tel-avivi kongresszusán. Schwartz Zoltán, aki maga is a munkabíró idősebb emberek csoportjához tartozik, azt javasolta, hogy kövessék a Romániában bevezetett szokást, amely szerint a sorsjegyek, ahányaneműk és bélyegük árusítását szociális rendelkezéssel hatvan éven feletti személyeknek biztosítják. További javaslata az volt, hogy az állam és a hisztaruti munkabélyegek a kis fizikai megerőltetéssel járó állásokat az öregeknek juttassák, ezenkívül pedig, hogy kezdenek külön gyűjtőakciókat az öregek konstruktív foglalkoztatási alapjára a nyugati országok zsidóságában. Ennek az akciónak a hatékonyságát biztosítani, ha annak lebonyolításában is öregek vennének részt.

Még egy halálos áldozat a rechovoti autóbusz-állomáson

A múlt héten a rechovoti központi állomáson halálra gázoltak egy hetven éves asszonyt. Ki tudja, hányadik arat a halál a városnak e pontján, amelynek nem is lehetett alkalmatlanabb helyet találni autóbusz-állomás építésére. A szűk, meredek Epstein utcába sűrűn érkeznek autóbuszok, elviselhetetlen zsúfoltságot okozva. Ez a helyzet alaposan megnehezíti a forgalmi rendezők munkáját is, akiknek nem könnyű rendet teremteni a felszálló és érkező utasok tömegében.

A rechovoti autóbusz-állomást az angolok idejében építették, amikor Rechovot párezer lakosu kis falu volt, környéke pedig pusztaság. Minthogy sem Rechovot, sem környéke nem maradt el az általános fejlődésben, természetes, hogy ez az autóbuszállomás legkevésbé sem felel meg a célnak. Új állomást kell építeni, de a rechovoti városi tanács egyelőre megelégedett a határozattal, hogy az állomást más helyre kell áttenni. Mikor fogják e határozatot végrehajtani? És kinek a kötelessége ez, a városnak vagy az építőknek? Amíg erre a kérdésre nem kapunk választ egyre több tragikus szerencsétlenséget kell feljegyeznünk.

Jó volt az ünnepi forgalom

A pészah és ezt követően a Függetlenségi Nap előtti üzleti forgalom élénk volt és a kereskedők általában elégedettek. A konfekciós- és cipőüzletek jó forgalmat szereztek. A rechovoti kereskedő-társadalom régi vezetői, úgy magyarázta lapunk munkatársának, hogy abban a font leértékelésével számnyaraktól hírvérsek is szerepe volt. A közönség attól tartott, hogy az árak emelkedni fognak és ezért is igyekezett kiadni a pénzt.

Postaügynökség az Osiof-negyedben

Rechovot új negyedében, Osiofban, néhány nappal ezelőtt megnyitott a postaügynökség, amely az összes postai műveletekkel foglalkozik, beleértve a postabank ügyleteit is. A negyed lakói nagy örömmel vették az ügynökség felállítását, ami sok gyakorlati takarítást megnehezített. Nem kevesebb örömet okozott a nyilvános telefonállók felállítása is.

Eichmann elpusztította az európai zsidóság kulturáját is

(Folytatás az 1-50 oldalról.) met hierarchiát ábrázoló rajzok Eichmann adataira támaszkodnak-e? Kiderül, hogy nem Eichmann, hanem a rendőrségi „06-iroda” szakértői szedték össze a grafikusán ábrázolt adatokat. Míg a tanu azonban van, Hausner főügyész rögtön megérti, mire céloz a bíró. Ez nem bizonyítja, nem mutatják be a vádlottnak és az nem tette meg hozzá megjelöléseit. Benjámin Hálévi szigorúan ügyel a perrendtartási előírásokra. De Hausner főügyész már talpán van és elhárít minden esetleges kifogást:

— Csak azért készítettek ezeket az ábrákat, — mondja —, hogy könnyebbé tegyék a bíróság számára az eligazodást, de ezeket nem soroljuk a bizonyítékok közé.

Servatius „érthetetlen” kérdései

A védő a szó. Servatius kissé túlságosan burkolt formában faggatja Less rendőrszázadost arról, vajon a hangszalagfelvételek előtt adtak-e utasításokat Eichmannnak, hogy miről valljon és miről ne valljon?

Less: Csak azt mondtam neki, hogy szorítottok ezek a vád tárgyat képező cselekményeire 1933 és 1944 között.

Servatius világosabb formában megismétli kérdését. Landau főbíró is közbeszól. Nyilvánvaló, hogy Less is, Servatius is másra gondol. A rendőrszázados óvatosan kerülgeti azt a kását, hogy nem vette fel hangszalagra Eichmann vallomását az 1945 utáni időről, beleértve argentinai tartózkodását és nem egészen önkéntes izraeli utazását. Servatius pedig, a mint kiderül, azt akarja tudni, hogy „nem gyakoroltak-e Eichmannra nyomást, udvarias, vagy udvariatlan módon, mit diktáltak a hangszalagra?” — Erre Less határozott nemmel válaszol.

De Servatius még nincs megelégedve. Csak most derül ki pontosan, mire céloz. „Miert nem mutatták be a bíróságnak a rendőrségi kihallgatás 14-es számú jegyzőkönyvét Benno Kohn és Eichmann szembesítéséről? Ezt miért nem vették fel hangszalagra?”

Less nem tud pontos választ adni, nem ő volt jelen a szembesítésnél, hanem Hofstaedter rendőrtiszt. Csak annyit tud, hogy nem készítettek hangszalagot.

Benno Kohn, a németországi cionista szervezet utolsó elnöke és személyazonosság megállapítása céljából szembesítették Eichmannal, akivel annak idején Berlinben találkozott. Majd Benno Kohn kihallgatásánál meg tudjuk, miért tartja Servatius olyan lényegesnek találkozását Eichmannal.

A modern zsidó történelem tudosa

Saló Wittmayer Baron, a 65 éves, elegáns megjelenésű, jóvállás amerikai professzor, a Columbia-egyetem tanára, lép a tanumenyire és folyékony héber nyelven kér éneizést a bíróságtól azért — hogy nem bírja tökéletesen a nyelvet. Pedig csak itt-ott egy-egy szó idegenszerű kiejtése vall arra, hogy nem a héber egyetem tanára. De más szempontból se válna szegényére a héber egyetemnek ez a tarnovi születésű volt jesivabócher, aki 1920-ban Bécsben avat tak rabbivá és mellesleg megszerezte a filozófiai doktorátust. „A zsidókérdés a bécsi kongresszuson” című disszertációjával, majd megkapta a politikai tudományok doktorátusát is, amirek Ferdinand Lassalle politikai elméletéről írt

doktori munkát. Bécsben folytatott tanári tevékenysége mellett a Népszövetség kisebbségi bizottságának is állandó tagja volt, majd Stephen Wise meghívására New-Yorkba ment mint az ottani zsidó egyetem történelemtanára. Tudományos kutatómunkái

Törvényeségi tárgyaláson vagyunk és Hausner főügyész kérdez, a „tanu” pedig válaszol. De valójában Baron professzor tündöklő, mélyenszántó, átfogó előadást tart arról, amit Adolf Eichmann és büntársai elpusztítottak: az európai zsidóság életerős kultúrájáról, rendkívüli szellemi termékenységéről, felhalmozott történelmi és szellemi kincséről, amelyeket többé nem lehet pótolni.

Baron, akit a bíróság elnöke udvariasan helytel ki-nált meg, rövid esetvonalokkal felvonultatta a huszadik század Európájának pezsgő zsidó életét, Oroszországtól egészen Franciaországig. Megelevenedtek a jesivák és a zsidó iskolák, a könyvtárak, a múzeu-

mok, a hatalmas zsidó kiadóvállalatok és a rabbinikus, valamint világi kutatómunkák. Baron professzor mindebben a legjellemzőbbnek a zsidó szellemi élet úttörő voltát tartja. Minden nehézség, minden elnyomás csak arra serkentette a zsidókat, hogy még többet tudjanak, még többet adjanak, még többet teremtsenek, mint mások. Nemcsak a zsidó népek az egész emberiségnek szellemi életet termékenyítették meg, — amíg a Hitler és Eichmannok ezt is elpusztították, mint minden kultúrát, beleértve az egykori nagy német kultúrát is, amely hajdan olyan erős kihatással volt az európai zsidóságra.

A pusztítás — néprajzi adatokban

A főügyész kérésére Baron professzor a delutáni ülésen statisztikai adatokat közölt arról, mit jelent a náciuszítás és megemlítette, hogy a háború után ismét szülővárosában, Tarnoban járt, ahol összesen húsz zsidó talált az egykori huszszereből. Lengyelországban a háború elején 3 millió 300 ezer zsidó élt, viszont az 1945 augusztusában a központi zsidó bizottság által megtartott népszámlálás 74 ezer zsidót mutatott ki az egész országban. Csehszlovákiában, Morvaországban és Sziléziában a háború előtti évek 117 ezer zsidójából alig 15

Vita az antiszemizmus okairól

Servatius védőügyvéd számos kérdést tett fel Baron professzornak azzal a világos cézzal, hogy a zsidók elpusztítását olyan „történelmi erők” számlálja írja, amelyek felett az embereknek nincs uralmuk. A keresztény azzal a kérdéssel nyitotta meg, hogy mi okozza nemzedékek óta az antiszemizmust és a zsidók üldözését.

Baron professzor szerint számos elmélet áll fenn ebben a kérdésben. A múltban főleg az okozta a zsidók üldözését, hogy eltérő a vallásuk. Múltan az emberiség elfogadta azt az elvet, hogy a többség nem kényszerítheti rá vallását a kisebbségre, a zsidógyűlölet abból táplálkozott, hogy a népekben ellenszenv uralkodik azokkal szemben, akik mások, mint ők. Ennek azután intellektuális magyarázatokat adnak, például gazdasági okokat, vagy pedig a zsidók állítólagos túltengését a szellemi téren. Dr. Servatius erre Hegel és Spengler elméletét hozta fel, amely szerint az emberiség történetét „történelmi szelek” irányítják, amelyeket ember nem befolyásolhat. Baron professzor ezzel a misztikus felfogással szemben megállapította, hogy a történelem lassú fejlődési folyamat szüleménye.

Cion bölcséinek jegyzőkönyve

Dr. Servatius érvelését a következő kérdés jellemezte: „Ön bizonyára tudja, hogy Hitler mindig a történelmi gondviselés hívatkozott és mégis kudarcot vallott. Ha pedig a vezető nem adhatja meg a fejleményeknek a kívánt irányt, nem kell-e semmitmondónak tekinteni egyes emberek cselekményét?”

— Nem történelmi, hanem jogi kérdés az, hogy milyen felelősség terheli az egyént — válaszolta Baron professzor.

Benjámin Hálévi bíró kérésére Baron professzor megemlítette a „Cion bölcséinek jegyzőkönyvét”, amely — mint minden komoly történelem tudója — Oroszországban gyártott hamisítvány. A náciuk azon ban felhasználták és Alfred Rosenberg saját értelmezéséért adta hozzá a hamisítványhoz. Hálévi bíró hozzáfűzte, hogy Hitler a Mein Kampf-ban is említi ezt a „jegyzőkönyvet”.

Vitára került sor Hausner főügyész és Servatius védő között, amikor a főügyész bizonyítottként be-terjesztette Eichmann szemlelyi aktáját, amelyet a

désének felsorolása túl hosszú lenne, csak annyit kell feljegyezni, hogy most két óriási műnek a szerkesztését irányítja. Az egyik „A zsidó nép világtörténelme”, amelyet 20 kötetre terveznek. A másik csupán tíz-kötetes: „Az amerikai zsidók oknyomozó története.”

A zsidóság úttörő szelleme

A világháború kitörésének évében, 1939-ben, 16 és fél millió zsidó élt a világon, míg ma 12 millió zsidó él. Ha nem áll be a pusztítás, ma 20 millió lenne a zsidók száma. Az áldozatok számát nehéz pontosan megállapítani, mert a náciuk elpusztították az okmányokat, de a kutatás azt mutatja, hogy több mint hat millió zsidót öltek meg és Frankin statisztikus szerint a szám megközelíti a 7 milliót.

A hitachdut Oléj Hungária közleményei

A cholon HOH a Magyar Zsidók Világszövetsége külföldi delegátusainak társulatára 1961 április 27-án, esztörtök este 8 órakor kezdett.

Ünnepélyes fogadást rendez az új Kultúrpalotában, a város házában. A fogadást **MŰVÉSZI HANGVÉRSÉNY** követi. Kérjük a vezetőtestületet, hogy a rendezésben való részvétel céljából április 26-án, szerdán este 8 órakor a „Savoy” kávéházba előjóni szíveskedjenek.

★ **KERESÉS**
Lóví Edit (Schlossmann Gizella) Temeváról keresi rokonnait: Kieselstein Klárát és Schlossmann Ilkát Határáról. — Címe: Lóví Edit, Tel-Aviv, Hotel Hess, Hess-utca 1.

A NŐ SZEREPE A FEJLŐDŐ TÁRSADALOMBAN

Golda Meír megnyitóbeszède a 21 afrikai és ázsiai állam női delegátusainak hatfali szemináriumán

H a i f a (Az Új Kelet tudósítójától). — A béke, barátság és a nemzetközi együttműködés jegyében nyílt meg vasárnap este a kármeli Ruttenberg Házban rendezett hathetes szeminárium, melynek tárgya: „A nő szerepe a fejlődő társadalomban”. A szemináriumot, amelyen 21 afrikai és ázsiai állam 62 delegátusa vesz részt (az egyetlen európai résztvevő: Ciprus), a külügyminisztérium rendezi az összes izraeli női szervezetek aktív bekapcsolásával.

— Nem azért gyűltünk itt egybe, hogy határozatot hozzunk valaki ellen, hanem hogy megvitassuk a kölcsönös segítség és együttműködés módjait — mondta Golda Meír külügyminiszter az ünnepélyes megnyitókészen. — A politikai függetlenség csupán az első lépés egy hosszú és küzdelmes úton és az igazai függetlenséget egyetlen nép sem vívhatja ki, ha asszonyai nem játszanak aktív szerepet az élet minden területén. Mi, anyák nemcsak a jelen, de a jövő generációkért is felelősek vagyunk. Tehát nemcsak gyermekeink, de népjünk anyja is.

— Valamennyien sokat szenvedtünk a múltban — folytatta Golda Meír —, ki a színe, ki a vallása miatt. Ennekövega jobban megértjük önököt, mint bár mely más nemzet és szívesen osztjuk meg tudásunkat, tapasztalatainkat. Ha országuk szegény is mégis saját országuk és nincs semmi, amit nem érhetnek el úttörő szellemmel, lelkes, buzgalmas munkával és szolgáló akarással... Ez minden nép legnagyobb kincse, amelyet a magunk részéről tisztaszívvel megosztunk önökkel minden feltétel nélkül — fejezte be beszédét lelkes óváció közepette a külügyminiszter.

A vendégeket Aba Csihi polgármester, Mina Ben-Cvi asszony, a szeminárium igazgatónöje és dr. Ruttenberg asszony is köszöntötte, míg a résztvevők nevében Mme Fall szenegáli tanítónő — ögyermekes családjára — válasszott gyönyörű francia nyelven, kijelentve, hogy Afrika népet előtt Izrael

Az izraeli rádió magyar adása 18.45-kor a 480, 422.5 és 292.7 m-közvetítésű adásokon, 21-kor a 33.3 m-közvetítésű adásokon hallható.

6: Műsora, — 6.05: hírek, 6.10: zenélő óra, — 6.30: torna, 6.40: zenélő óra, 7: hírek, 7.17: hangnemek, 7.45: izraeli dalok, 7.58: rövid hírek, 11.01: Weber: „Preciosa”, aytany: Beethoven: Trio c-moll; Haydn: Szimfonia D-dúr „London”, Leonard Bernstein vezényletével; Lortzing: „A fapók tanár”, 12: asszonyvart, 12.30: keleti népdalok, 12.45: hangnemek, 13.30: hírek, — 13.45: könnyű zene, 17: rövid hírek, 17.06: sakkrovat, 17.15: gyermekszok, 17.30: kamara-zene Csajkovszki; Haydn, Borodin, Mendelssohn és Cezár Franck műveiből, a Budapest-vonásnégyes előadásában, 18.20: Maria Callas — szoprán — énekesnő hang lemezeiből, 18.30: ifjúsági műsor, 18.57: mezőgazdasági tanácsok, 19: hírek, 19.15: az Eichmann-per híradója, 19.50: cházantételek kivánságműsora, 21: hírek, 21.18: a Kol Házról zenekarának hangversenye, Sálom Ronley-Ritlis vezényletével, Dávid Lein-Chen — hegedű — közreműködésével; Aviadom: Földközi-tengeri szimfonia; Mendelssohn: Szimfonia, A-dúr; Brahms: Hegedűverseny, D-dúr, 23: hírek.

★ **KERESÉS**
9-11 Gráig a Nachal együttesének műsora, 18.03: kivánság-műsör, 19.10: ifjú művészek, — 19.30: operarészletek, 20: francia műsorszámok, — 20.45: „Intermezzo — zeneszámok, 21.15: zenés színdarab, 22: tánczene.

a bátorság és a haladás mintaképe és közhímet mondva Izraeli kormányának, amely lehetővé tette a szemináriumon való részvételüket.

A szemináriumon az izraeli zenekörtök angol és francia nyelven tartanak előadásokat népjóelői, nevelési és egészségügyi problémákról és arról a szerepről, amelyet a fiatal fejlődő államok asszonyai játszhatnak a problémák megoldásában az izraeli tapasztalatok mintájára.

Az első küldöttség a Hápoél-kínuszra

Tegnap érkezett meg az országba az első külföldi sportküldöttség a Hápoél-kínuszra. A vendégek a filippin „Ismail Steel” kosárlabda csapat tagjai. A csapat annak az acélüzemnek a nevét viseli, amelyben tagjai dolgoznak. A 14 játékos között van hat olyan, aki részt vett a legutóbbi olimpiai játékokon is.

HABIMAH

Tel-Aviv, április 25, kedd
A OSODATEVO
Jeruzsálem, apr. 25, kedd, „Edison”, 9-kor
A magas, a kövér és az alacsony

IZRAELI OPERA

Szerda, apr. 26., este 8.30
CARMEN

L. Abramovici - Avron

a bukaresti Alana Scianca művészeivel.
Főszerepben:
Judit Kronenfeld
Cipke fájer
Bát-Jám, április 25, kedd
Bát-Jám, 8.30

Max Perlman

és
Gitta Galina
„Álesz culib párnusze”
Az új zenes vígjáték
Askalon, április 26, szerda
Estér, 8.45

S. DZIGAN

Cit mach nist báj der eing?
Tel-Aviv, április 25, kedd
„Ohe! Sém”, 8.30-kor

Peer és Allenby mozi

TEL-AVIV
Cecil B. de Mille:
A TIZPARANGSOLAT

A film bossza volta miatt szombat este egy előadás 7.30-kor. Hétfőn két előadás a. u. 8-kor és este 8-kor, felemelt négyárúval. Tízedik hét.

NOGA mozi RAMT-GAN

A hercegnő és a cigány
A világ legnagyobb, kétszáz tagú táncgyűjtője Magyarországi legnagyobb, 200 tagú cigányzenekara. Magyar-francia koprodukció

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MŰSORA:

REGADÁSOK KEZDETE 8.30, 7.15 és 9.15 órák
ALLENBY: A Tizparangsolat
RAMT-GAN: Az éjszakai világa
BEN-JEHUDA: Le saint menu la danse
CAFON: Kórikán
CHEN: Gyilkos volt, vagy a sors esküvő?
GAE: Cressus
EDEN: A szerelmek utóháza
ESZTER: Butterfield
MAXIM: Földalattiak
MIGDALOR: The great impostor
MUGRABI: A barcos császár
ORION: Az éjszakai világa
OPHIR: Belle ma provege
PARIS: Moulou Rouge
PEER: A Tizparangsolat
SFEROT: Szeressék egymást
TEL-AVIV: A millióforrás
TEHLET: Poljanna
TAMAR: Gentlemen egyesület
YARON: A titulusok kincsereje
ZAMIR: Ça commence par un peche

